

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ
อำเภอบำเหน็จณรงค์
ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐
(ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘)

สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์
จังหวัดชัยภูมิ

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของเกษตรจังหวัด
แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘)
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ของอำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมินี้ จัดทำขึ้นตามโครงการพัฒนาชุมชน ประจำปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จุดอ่อน - จุดแข็ง - อุปสรรค - โอกาส (SWOT Analysis) ของอำเภอ มุ่งเน้นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน โดยผ่านผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อาสาสมัครเกษตร และผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน ตลอดจนหน่วยงานราชการต่างๆ ในพื้นที่ การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอฉบับนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรท้องถิ่น และผู้เข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลและร่วมมือเป็นอย่างดี คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้จะสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรในอำเภอบำเหน็จณรงค์ดีขึ้น ยั่งยืน และผู้ที่สนใจสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อยอดได้

สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์

กรกฎาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

๑.๒ อาณาเขต

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

๒ ลักษณะภูมิประเทศ

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

๒.๓ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน

๓ สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ สภาพภูมิอากาศ

๓.๒ ฤดูกาล

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

๔ เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ

๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด

๖.๓ จำนวนครัวเรือน

๖.๔ การศึกษา

๖.๕ การสาธารณสุข

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน

๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

๙ องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

หน้า

ก

ข

ค

ง

๑

๑

๒-๓

๔

๔

๕

๕

๕

๖

๖-๗

๗

๗-๘

๘

๙

๙

๑๐

๑๑

๑๑

๑๒

๑๒

๑๒-๑๓

๑๓

๑๔-๑๖

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑๗-๒๖
๑.๒ ศักยภาพของพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๒๖-๒๘
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๒๘
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๒๘-๓๘
๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๓๙-๔๐
๓ การจัดทำ TOWS Matrix	๔๑-๔๒
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา	
๑. แนวทางการพัฒนา	
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๔๓
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๔๔-๔๕
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๔๖
๒. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล	๔๗-๔๘
บรรณานุกรม	๔๙
ภาคผนวก	๕๐
โครงการพัฒนาศักยภาพพื้นที่จำหน่ายสินค้าชุมชน “ตลาดเมืองด่านชวน”	๕๑-๕๒
เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชีวสาหกิจชุมชน	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ ประชากรและครัวเรือนตามทะเบียนราษฎร	๑
ตารางที่ ๒ สถิติปริมาณน้ำฝนรายเดือน อำเภอบำเหน็จณรงค์	๖
ตารางที่ ๓ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอบำเหน็จณรงค์ ปี พ.ศ.๒๕๖๗	๗
ตารางที่ ๔ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอบำเหน็จณรงค์ ปี ๒๕๖๗	๙
ตารางที่ ๕ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๑๐
ตารางที่ ๖ ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอบำเหน็จณรงค์	๑๑
ตารางที่ ๗ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ	๑๒
ตารางที่ ๘ แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ	๑๓
ตารางที่ ๙ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอบำเหน็จณรงค์	๑๔-๑๖
ตารางที่ ๑๐ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๑๖
ตารางที่ ๑๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ	๑๗
ตารางที่ ๑๒ ลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร	๑๘
ตารางที่ ๑๓ ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร	๑๘
ตารางที่ ๑๔ ลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๙
ตารางที่ ๑๕ จำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๒๐
ตารางที่ ๑๖ จำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๒๐
ตารางที่ ๑๗ ข้อมูลอาสาสมัครเกษตร	๒๑
ตารางที่ ๑๘ ข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๒๑
ตารางที่ ๑๙ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒๒-๒๓
ตารางที่ ๒๐ ปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่	๒๕
ตารางที่ ๒๑ ข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่อำเภอบำเหน็จณรงค์	๒๕-๒๖
ตารางที่ ๒๒ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๒๘
ตารางที่ ๒๓ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ	๒๙
ตารางที่ ๒๔ ต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๗	๓๐
ตารางที่ ๒๕ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว	๓๑
ตารางที่ ๒๖ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง	๓๑
ตารางที่ ๒๗ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ	๓๒
ตารางที่ ๒๘ ต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๗	๓๔
ตารางที่ ๒๙ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมันสำปะหลัง	๓๕
ตารางที่ ๓๐ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน	๓๕
ตารางที่ ๓๑ แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ	๓๖
ตารางที่ ๓๒ ต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน ปี ๒๕๖๗	๓๗
ตารางที่ ๓๓ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตอ้อยโรงงาน	๓๘
ตารางที่ ๓๔ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหา และแนวทางแก้ไข	๓๙-๔๐
ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	๔๑

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอบำเหน็จณรงค์	๑
ภาพที่ ๒ การแบ่งเขตการปกครองอำเภอบำเหน็จณรงค์	๓
ภาพที่ ๓ ข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอบำเหน็จณรงค์	๕
ภาพที่ ๔ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๒ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๗	๖
ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ	๘
ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ	๑๓
ภาพที่ ๗ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ	๑๗
ภาพที่ ๘ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ	๑๘
ภาพที่ ๙ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ	๑๙
ภาพที่ ๑๐ แสดงลักษณะประเพณีเอกสารสิทธิ์ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ	๒๐
ภาพที่ ๑๑ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบำเหน็จณรงค์	๒๔
ภาพที่ ๑๒ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ	๒๗
ภาพที่ ๑๓ แสดงแหล่งน้ำของตนเองอำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ	๒๗
ภาพที่ ๑๔ แสดงแหล่งน้ำสาธารณะ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ	๒๘
ภาพที่ ๑๕ แสดงขอบเขตพื้นที่ความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว	๒๙
ภาพที่ ๑๖ แสดงปริมาณการปลูกข้าว	๒๙
ภาพที่ ๑๗ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว	๓๐
ภาพที่ ๑๘ แสดงขอบเขตพื้นที่ความเหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง	๓๒
ภาพที่ ๑๙ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง	๓๓
ภาพที่ ๒๐ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง	๓๓
ภาพที่ ๒๑ แสดงขอบเขตพื้นที่ความเหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยโรงงาน	๓๕
ภาพที่ ๒๒ แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน	๓๖
ภาพที่ ๒๓ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงาน	๓๗

บทที่ ๑

ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอบำเหน็จณรงค์ เป็นอำเภอหนึ่งในจำนวน ๑๖ อำเภอของจังหวัดชัยภูมิ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดชัยภูมิ ระยะทางห่างจากจังหวัดประมาณ ๕๘ กิโลเมตร ที่ว่าการอำเภอบำเหน็จณรงค์ตั้งอยู่ที่ ถนนรุ่งเรืองศรี ตำบลบ้านชวน อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

๑.๒. อาณาเขต

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอซับใหญ่และอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอด่านขุนทด และอำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ

แผนที่แสดงขอบเขตอำเภอบำเหน็จณรงค์
จังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอบำเหน็จณรงค์
(ที่มา กรมการปกครอง,พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ แบ่งเป็น เทศบาลจำนวน ๒ แห่ง อบต.จำนวน ๗ แห่ง ตำบลจำนวน ๗ ตำบลและหมู่บ้านจำนวน ๙๕ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาลตำบลจำนวน ๒ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๗ แห่ง

การปกครองท้องที่ อำเภอบำเหน็จณรงค์แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๗ ตำบล ๙๕ หมู่บ้าน ดังนี้

๑) ตำบลบ้านชวน	จำนวน	๑๗	หมู่บ้าน
๒) ตำบลบ้านเพชร	จำนวน	๒๓	หมู่บ้าน
๓) ตำบลหัวทะเล	จำนวน	๑๒	หมู่บ้าน
๔) ตำบลโคกเจริญรัมย์	จำนวน	๑๒	หมู่บ้าน
๕) ตำบลโคกเพชรพัฒนา	จำนวน	๑๑	หมู่บ้าน
๖) ตำบลเกาะมะนาว	จำนวน	๘	หมู่บ้าน
๗) ตำบลบ้านตาล	จำนวน	๑๒	หมู่บ้าน

การปกครองส่วนท้องถิ่น

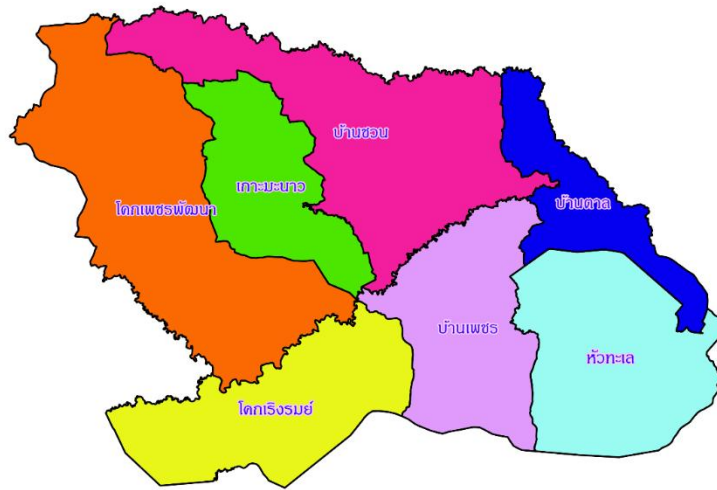
เทศบาลตำบล จำนวน ๒ แห่ง

- ๑) เทศบาลตำบลบำเหน็จณรงค์
- ๒) เทศบาลตำบลบ้านเพชร

องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๗ แห่ง

- ๑) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านชวน
- ๒) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพชร
- ๓) องค์การบริหารส่วนตำบลหัวทะเล
- ๔) องค์การบริหารส่วนตำบลโคกเจริญรัมย์
- ๕) องค์การบริหารส่วนตำบลโคกเพชรพัฒนา
- ๖) องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะมะนาว
- ๗) องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตาล

ที่มา: กรมการปกครอง (๒๕๖๘)

ภาพที่ ๒ การแบ่งเขตการปกครองอำเภอบ้านจั่นจันทรังค์
(ที่มา กรมการปกครอง,พ.ศ. ๒๕๖๘)

ตารางที่ ๑ ประชากรและครัวเรือนตามทะเบียนราษฎร

ที่	ชื่อตำบล	จำนวนหมู่บ้าน/ครัวเรือน		ประชากร (ราย)		
		หมู่บ้าน	ครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม
๑	บ้านชวน	๑๗	๔,๘๒๔	๕,๘๕๘	๖,๒๑๙	๑๒,๐๗๗
๒	บ้านเพชร์	๒๓	๕,๘๓๔	๖,๙๖๒	๗,๒๕๐	๑๔,๒๑๒
๓	ห้วยทะเล	๑๒	๒,๕๔๐	๓,๓๕๘	๓,๔๔๕	๖,๘๐๓
๔	เกาะมะนาว	๘	๑,๐๑๔	๑,๖๐๑	๑,๖๓๐	๓,๒๓๑
๕	บ้านตาล	๑๒	๑,๕๕๕	๒,๒๕๒	๒,๓๑๔	๔,๕๖๖
๖	โคกเจ็ญรัมย์	๑๒	๑,๗๔๕	๒,๕๒๘	๒,๖๐๒	๕,๑๓๐
๗	โคกเพชรพัฒนา	๑๑	๑,๙๓๗	๒,๘๗๖	๒,๙๔๐	๕,๘๑๖
รวม		๙๕	๑๙,๔๔๙	๒๕,๔๓๕	๒๖,๔๐๐	๕๑,๘๓๕

ที่มา: ระบบสถิติทางการทะเบียน กรมการปกครอง (๒๕๖๘)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม
ไม่มี

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีเนื้อที่ทั้งหมด ๕๐๐.๙๗ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓๑๓,๑๑๑ ไร่ โดยประมาณ สภาพพื้นที่โดยทั่วไป มีทั้งพื้นที่ราบ พื้นที่ลาดเอียง มีลูกคลื่นลอนลาด มีหินและลูกรังปะปนอยู่กระจายทั่วไป มีความสูงจากระดับน้ำทะเล โดยเฉลี่ยที่ ๒๐๐ – ๓๖๙ เมตร แบ่งตามลักษณะพื้นที่แต่ละตำบล ดังนี้

ตำบลบ้านชวน

ลักษณะของพื้นที่ทางทิศตะวันตกเป็นที่สูง ความสูงจากระดับน้ำทะเล ๒๕๖ เมตร ลาดต่ำลงสู่ทิศตะวันออกและทิศใต้ ระดับความลาดต่ำสูงกว่าระดับน้ำทะเลที่ ๒๐๐ เมตร

ตำบลบ้านเพชร

ลักษณะของพื้นที่เป็นที่สูงจากทิศใต้ สูงจากระดับน้ำทะเล ๒๑๐ เมตร ลาดต่ำลงทางทิศเหนือ พื้นที่ลาดต่ำสูงกว่าระดับน้ำทะเล ๒๐๐ เมตร

ตำบลหัวทะเล

ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบสูง สลับที่ดอน สูงกว่าระดับน้ำทะเล ๒๑๐ เมตร เป็นที่สูงทางทิศตะวันออก ทิศตะวันตก และทิศใต้ ลาดลงทางทิศเหนือ ส่วนกลางของพื้นที่ตำบลมีลักษณะเป็นแอ่งกระทะ จึงทำให้พื้นที่ตอนกลางขึ้นไปทางเหนือของตำบลเป็นบึงใหญ่ คือ บึงสีตอ

ตำบลบ้านตาล

ลักษณะเป็นที่สูงจากทางทิศใต้ สูงกว่าระดับน้ำทะเล ๒๓๘ เมตร ทางทิศเหนือสูงกว่าระดับน้ำทะเล ๒๐๔ เมตร ลาดลงทางตอนกลางของตำบล ลักษณะกระทะผาครึ่ง พื้นที่ตอนกลางของตำบลมีบึงขนาดใหญ่ คือ บึงอำพัน

ตำบลเกาะมะนาว

ลักษณะเป็นพื้นที่สูง จากทางทิศเหนือเป็นลูกคลื่นและทิศตะวันตกสูงกว่าระดับน้ำทะเล ๒๕๓ เมตร ลาดต่ำลงทางทิศตะวันออก พื้นที่ลาดต่ำสูงกว่าระดับน้ำทะเล ๒๐๖ เมตร

ตำบลโคกเริงรัมย์

ลักษณะพื้นที่เป็นที่สูง เป็นลูกคลื่นทางทิศเหนือของตำบลสูงกว่าระดับน้ำทะเล ๓๖๙ เมตร ลาดลงทางทิศใต้ของตำบล พื้นที่ลาดต่ำสูงกว่าระดับน้ำทะเล ๒๒๐ เมตร

ตำบลโคกเพชรพัฒนา

ลักษณะพื้นที่เป็นที่สูง มีลูกคลื่นทางทิศเหนือของตำบล สูงกว่าระดับน้ำทะเล ๓๖๙ เมตร ลาดลงทางทิศใต้ของพื้นที่ตำบล พื้นที่ลาดต่ำสูงกว่าระดับน้ำทะเลที่ ๒๒๐ เมตร

ที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้
อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป

๓.๓ ปริมาณน้ำฝน

สถิติปริมาณน้ำฝนอำเภอบำเหน็จณรงค์

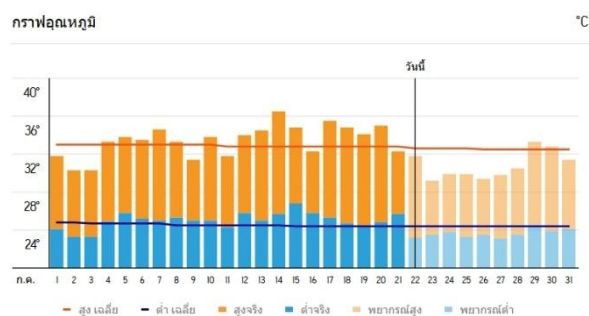
ตารางที่ ๒ สถิติปริมาณน้ำฝนรายเดือน อำเภอบำเหน็จณรงค์

ที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)		
		ปี ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗
๑	มกราคม	๒๕.๖	๒๓.๒	๒๕.๐
๒	กุมภาพันธ์	๒๗.๑	๒๖.๑	๒๕.๒๕
๓	มีนาคม	๒๙.๙	๒๙.๑	๒๙.๓
๔	เมษายน	๑๒.๓	๒๘.๔	๒๘.๖
๕	พฤษภาคม	๓๑.๒	๒๙.๖	๒๗.๒
๖	มิถุนายน	๔๙.๐	๒๘.๙	๒๙.๒
๗	กรกฎาคม	๒๘.๖	๒๗.๐	๒๘.๐๘
๘	สิงหาคม	๒๗.๘	๒๗.๘	๒๗.๔๔
๙	กันยายน	๒๗.๐	๒๖.๑	๒๖.๗๘
๑๐	ตุลาคม	๒๕.๐	๒๖.๒	๒๕.๗๑
๑๑	พฤศจิกายน	๒๕.๖	๒๖.๐	๒๖.๖๕
๑๒	ธันวาคม	๒๔.๐	๒๓.๓	๒๓.๑๘
รวมทั้งปี		๓๓๓.๑	๓๒๑.๗	๓๒๒.๓๙

ที่มา: แบบบันทึกรายงานอุตุนิยมวิทยา สำหรับสถานีฝน ที่ทำการปกครองอำเภอบำเหน็จณรงค์

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีปริมาณอุณหภูมิเฉลี่ยปี ๓๐ องศาเซลเซียส
โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๒๐ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๖ องศาเซลเซียส (ตารางที่ ๖)

ภาพที่ ๔ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๒ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๗
(ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ.๒๕๖๗)

ตารางที่ ๓ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอบำเหน็จณรงค์ ปี พ.ศ.๒๕๖๗

เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
มกราคม	๒๐	๓๐	๒๕
กุมภาพันธ์	๒๐	๓๐	๒๕
มีนาคม	๒๘	๓๒	๓๐
เมษายน	๒๘	๓๘	๓๓
พฤษภาคม	๒๗	๓๗	๓๒
มิถุนายน	๒๗	๓๖	๓๑.๕
กรกฎาคม	๒๖	๓๔	๓๐
สิงหาคม	๒๗	๓๔	๓๐.๕
กันยายน	๒๖	๓๓	๒๙.๕
ตุลาคม	๒๖	๓๑	๒๘.๕
พฤศจิกายน	๒๕	๓๐	๒๗.๕
ธันวาคม	๒๓	๓๐	๒๖.๕

ที่มา: ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ.๒๕๖๗

๔ เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

เส้นทางคมนาคมอำเภอบำเหน็จณรงค์ มีทั้งถนนลาดยางและถนนลูกรัง

๑) ถนนลาดยาง

- (๑) ทางหลวงแผ่นดิน สาย ๒๐๕
- (๒) ทางหลวงแผ่นดิน สาย ๒๒๑๗
- (๓) ทางหลวงแผ่นดิน สาย ๒๐๖๙
- (๔) ทางหลวงแผ่นดิน สาย ๒๑๗๙
- (๕) ทางหลวงแผ่นดิน สาย ปะโค-โคกรัง
- (๖) ทางหลวงแผ่นดิน สาย หัวทะเล-จตุรัส
- (๗) ทางหลวงแผ่นดิน สาย โคกสว่าง-หัวทะเล

๒) ถนนลูกรัง จำนวน ๑๓๔ สาย รวมระยะทางประมาณ ๔๔๙ กิโลเมตร

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ภาพที่ ๕)

- ทางรถไฟ สถานีรถไฟบำเหน็จณรงค์ สายชุมทางแก่งคอย - ลำน้ำรายณ์ - ชุมทางบัวใหญ่
- ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ

สถานีขนส่งผู้โดยสาร จำนวน ๑ สถานี มีสายเดินรถประจำทางระหว่างจังหวัด ได้แก่ บำเหน็จณรงค์-ด่านขุนทด-นครราชสีมา

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

- ทางหลวงหมายเลข ๒๐๑ เส้นทางระหว่าง สีคิ้ว ถึง เชียงคาน
- ทางหลวงหมายเลข ๒๐๒ เส้นทางระหว่าง ชัยภูมิ ถึง เขมราฐ
- ทางหลวงหมายเลข ๒๐๕ สุรนารายณ์

ภาพที่ ๕ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ
(ที่มา: กรมทางหลวง, พ.ศ.๒๕๖๘)

๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

อำเภอบำเหน็จณรงค์เป็นพื้นที่ ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง ดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

๑. ลำคันฉู เป็นลำห้วยสายใหญ่ที่สำคัญของอำเภอบำเหน็จณรงค์ มีต้นน้ำอยู่เทือกเขาอำเภอสทิงพระ ไหลลงมาทางทิศตะวันตกของอำเภอบำเหน็จณรงค์ที่ตำบลโคกเพชรพัฒนาไหลผ่านตำบลโคกเรืองรัมย์ ตำบลบ้านเพชร ตำบลบ้านขวน ตำบลบ้านตาล ผ่านอำเภोजัตุรัส ลงสู่ลำน้ำชี

๒.ลำปิง เป็นลำห้วยสายสั้นที่แยกจากลำคันฉู ที่ตำบลบ้านเพชรทางทิศตะวันตก ไหลผ่านตำบลบ้านเพชร ตำบลหัวทะเล

๓.ลำห้วยทราย ต้นน้ำอยู่ในเขตอำเภอเทพสถิต ไหลผ่านตอนเหนือของอำเภอบำเหน็จณรงค์ ไปบรรจบกับลำคันฉูที่ตำบลบ้านชวน ลำน้ำสายนี้ใช้เส้นแบ่งเขตระหว่างอำเภอซับใหญ่ อำเภอจัตุรัส กับอำเภอบำเหน็จณรงค์ ไหลผ่านตำบลบ้านชวน บ้านตาล ลงสู่อำเภอจัตุรัส

๔.ลำห้วยละหลอด เป็นลำห้วยหลายเส้น มีต้นน้ำอยู่ในตำบลโคกเพชรพัฒนา ไหลลงสู่ตอนกลางของอำเภอไปบรรจบกับลำคั่นฉนวนในเขตตำบลบ้านชวน

๕. บึงขวน เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ของอำเภอบำเหน็จณรงค์ มีเนื้อที่ประมาณ ๖๙๖ ไร่ ใช้ในการอุปโภค บริโภค และทำการเกษตร ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลบำเหน็จณรงค์

๖.บึงอำพัน เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ของอำเภอบำเหน็จณรงค์ เช่นเดียวกับบึงชน แต่อยู่ในเขต ตำบลบ้านตาล เขตติดต่อระหว่างบ้านตาล บ้านหัวบึง และบ้านกระทุ่มพระ มีพื้นที่ประมาณ ๘๐๐ ไร่ ใช้ในการอุปโภค บริโภคและทำการเกษตร

๗.บึงปากจาบ ตั้งอยู่ที่บ้านปากจาบ ตำบลโคกเพชรพัฒนา มีเนื้อที่ประมาณ ๗๒ ไร่ ใช้ในการอุปโภค บริโภคและทำการเกษตร

๘.บึงทะเลสีดอ ตั้งอยู่ตำบลหัวทะเลติดถนนสายสุรนารายณ์ มีพื้นที่ประมาณ ๓๐๐ ไร่ แต่มีลักษณะ ดินเลนเก็บกักน้ำได้น้อย

๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่

- ประปาหมู่บ้าน บ่อบาดาล และบ่อน้ำตื้น
- สระน้ำ ฝายทดน้ำตามหมู่บ้านต่างๆ
- อ่างเก็บน้ำ ๒ แห่ง ได้แก่

๑. อ่างเก็บน้ำห้วยทราย ตั้งอยู่ในเขตตำบลบ้านชน กักเก็บน้ำได้ ๑๐.๓ ล้านลูกบาศก์เมตร

๒. อ่างเก็บน้ำลำคันฉู ตั้งอยู่ในเขตตำบลโคกเพชรพัฒนา กักเก็บน้ำได้ ๔๒.๖๐ ล้านลูกบาศก์เมตร

๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๐.๓๐ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พืชที่เกษตรกรปลูกเป็นหลัก ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พริก เป็นต้น มีการประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ประมาณร้อยละ ๓๙.๗๐ แรงงานภาคเกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครัวเรือน การจ้างงานมีมากช่วงปักดำ เกี่ยวข้าว ปลูกอ้อย ตัดอ้อย ซึ่งในปัจจุบันค่าแรงมีอัตราเพิ่มขึ้นสูงมาก โดยเฉพาะช่วงที่มีการทำนา หรือตัดอ้อยพร้อมๆ กัน ค่าแรงอาจสูงถึงวันละ ๓๐๐ บาท และอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ค่าแรงสูงขึ้น เนื่องจากแรงงานวัยหนุ่มสาวไปทำงานในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ทำให้แรงงานในภาคการเกษตรลดน้อยลง

ตารางที่ ๔ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอบำเหน็จณรงค์ ปี ๒๕๖๗

ตำบล	พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)	พืชเศรษฐกิจ (ไร่)				
		ข้าว	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	พืชอื่นๆ
บ้านชน	๕๐,๓๕๔	๑๙,๒๔๑	๑๓,๓๙๕	๓,๒๙๐	๗๔๖	๑๒,๐๐๕
บ้านเพชร	๒๙,๒๕๒	๒๑,๖๒๒	๒,๙๗๔	๔๖๒	๑,๘๕๐	๒,๒๗๖
หัวทะเล	๓๖,๐๕๘	๑๐,๓๗๙	๓,๘๕๕	๗,๔๘๗	๕,๒๕๒	๖,๒๗๗
เกาะมะนาว	๒๒,๘๓๐	๒,๗๒๑	๖,๕๙๙	๕,๑๔๕	๕๗๑	๕,๘๔๑
บ้านตาล	๑๗,๘๙๐	๙,๘๓๔	๘๑๓	๑,๒๙๑	๔๘๖	๕,๒๓๖
โคกเจริญ	๓๐,๗๘๖	๘,๐๔๑	๓,๐๕๒	๓,๗๖๗	๒,๐๓๑	๑๑,๔๐๔
โคกเพชรพัฒนา	๕๒,๐๗๕	๙,๗๓๒	๑๘,๒๑๓	๔,๖๓๓	๑,๓๒๓	๑๖,๗๒๔
รวม	๒๓๙,๒๔๕	๘๑,๕๗๐	๔๘,๙๐๑	๒๖,๐๗๕	๑๒,๒๕๙	๕๙,๗๖๓

ที่มา :ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๗

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดชัยภูมิ/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

จังหวัดชัยภูมิมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ในปี ๒๕๖๕ มีมูลค่า ๗๓,๕๒๘ ล้านบาท มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capital GPP) ๗๙,๘๖๔ บาท โดยรายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขานอกการเกษตร รายละเอียดดังตารางที่ ๕

ตารางที่ ๕ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

ผลิตภัณฑ์มวลรวมตามราคาประจำปี (GPP) จังหวัดชัยภูมิ

หน่วย : ล้านบาท					
สาขาการผลิต	2561	2562	2563	2564	2565
ภาคเกษตร	19,090	16,329	17,144	17,514	19,139
เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง	19,090	16,329	17,144	17,514	19,139
ภาคนอกการเกษตร	46,997	47,959	48,110	50,207	54,388
อุตสาหกรรม	11,977	12,310	11,484	13,237	16,187
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	24	19	19	25	149
การผลิตอุตสาหกรรม	9,382	8,608	8,059	8,985	10,931
ไฟฟ้า ก๊าซ และระบบปรับอากาศ	2,112	2,939	2,889	3,601	4,414
การประปาและการจัดการของเสีย	458	565	518	627	694
บริการ	35,021	35,82	36,626	36,970	38,201
การก่อสร้าง	2,282	2,466	2,857	2,716	2,557
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ และจักรยานยนต์	8,245	8,193	8,258	8,128	8,240
การขนส่ง และสถานที่เก็บสินค้า	1,398	1,560	1,534	1,688	1,784
ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	106	119	87	84	121
ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	811	1,028	888	905	947
การเงินและการประกันภัย	4,611	4,579	4,772	4,773	5,370
กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	2,753	2,650	2,870	2,870	3,023
กิจกรรมวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และกิจกรรมทางวิชาการ	9	7	8	9	12
กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุนอื่น ๆ	110	110	74	47	46
การบริหารราชการ การป้องกันประเทศฯ	2,599	2,702	2,806	2,808	2,737
การศึกษา	8,893	9,022	9,090	9,217	9,620
กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	2,231	2,319	2,410	2,788	2,639
ศิลปะ ความบันเทิงและนันทนาการ	238	284	253	294	381
กิจกรรมการบริการด้านอื่น ๆ	735	792	719	643	726
ผลิตภัณฑ์จังหวัด (GPP)	66,088	64,288	65,253	67,722	73,528
ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (บาท/คน/ปี)	70,192	68,654	70,072	73,134	79,864
ประชากร (1,000 คน)	942	936	931	926	921

หมายเหตุ : r หมายถึง revised หรือการปรับปรุงข้อมูลย้อนหลัง และ p หมายถึง preliminary หรือค่ารายปีที่ได้จากการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รายได้ของประชากรรวม รายได้ต่อหัว

จากการสำรวจข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๖๗ พบว่า ประชากรมีรายได้ต่อปีเฉลี่ย ๓๕,๔๘๓ บาท/ครัวเรือน โดยรายได้หลักมาจากการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

รายได้

๑) รายได้จากการเกษตร	จำนวน	๖๕,๐๐๐ บาท
๒) รายได้นอกภาคการเกษตร	จำนวน	๙๕,๐๐๐ บาท

รายจ่าย

๑) รายจ่ายในภาคการเกษตร	จำนวน	๕๐,๐๐๐ บาท
๒) รายจ่ายนอกภาคการเกษตร	จำนวน	๗๐,๐๐๐ บาท
รายได้สุทธิของครัวเรือน	เท่ากับ	๔๐,๐๐๐ บาท

๖.๓ จำนวนครัวเรือน

อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ แบ่งการปกครองออกเป็น ๗ ตำบล ๙๕ หมู่บ้าน มีประชากรรวมทั้งสิ้น ๕๑,๘๓๕ คน แยกเป็นชาย ๒๕,๔๓๕ คน หญิง ๒๖,๔๐๐ คน จำนวนครัวเรือนทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ทั้งหมด ๑๙,๔๔๙ ครัวเรือน ครัวเรือนเกษตรกร ๘,๑๖๒ ครัวเรือน มีรายละเอียดแยกเป็นตำบล ดังนี้

ตารางที่ ๖ ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอบำเหน็จณรงค์

ชื่อตำบล	จำนวนครัวเรือน			ประชากร (ราย)			ครัวเรือน เกษตรกร
	เขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	จำนวนครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม	
บ้านชนวน	✓	-	๓,๐๘๔	๓,๒๐๘	๓,๔๘๖	๖,๖๙๔	๑,๙๔๐
	-	✓	๑,๗๔๐	๒,๖๕๐	๒,๗๓๓	๕,๓๘๓	
บ้านเพชร	✓	-	๒,๒๖๙	๒,๒๘๒	๒,๔๕๑	๔,๗๓๓	๑,๙๑๖
	-	✓	๓,๕๖๕	๔,๖๘๐	๔,๗๙๙	๙,๔๗๙	
หัวทะเล	-	✓	๒,๕๔๐	๓,๓๕๘	๓,๔๔๕	๖,๘๐๓	๑,๓๑๕
เกาะมะนาว	-	✓	๑,๐๑๔	๑,๖๐๑	๑,๖๓๐	๓,๒๓๑	๖๙๓
บ้านตาล	-	✓	๑,๕๕๕	๒,๒๕๒	๒,๓๑๔	๔,๕๖๖	๙๖๙
โคกเจริญรมย์	-	✓	๑,๗๔๕	๒,๕๒๘	๒,๖๐๒	๕,๑๓๐	๑,๐๐๖
โคกเพชรพัฒนา	-	✓	๑,๙๓๗	๒,๘๗๖	๒,๙๔๐	๕,๘๑๖	๑,๒๐๐
รวม	๒	๗	๑๙,๔๔๙	๒๕,๔๓๕	๒๖,๔๐๐	๕๑,๘๓๕	๘,๑๖๒

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอบำเหน็จณรงค์,พ.ศ.๒๕๖๘

๖.๔ การศึกษา

อำเภอบำเหน็จณรงค์ จัดการศึกษาทั้ง ๒ รูปแบบ คือการศึกษาในระบบโรงเรียน และการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยมีโรงเรียนจำนวน ๔๒ แห่ง แบ่งดังนี้

- ๑) โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ๘ แห่ง
- ๒) โรงเรียนระดับประถมศึกษา ๓๔ แห่ง
- ๓) ระดับอนุปริญา ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพบำเหน็จณรงค์
- ๔) ระดับปริญา ได้แก่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดชัยภูมิ

๖.๕ การสาธารณสุข

๑. สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุข

อำเภอบ้านบำเหน็จณรงค์ มีสถานศึกษาพยาบาลคือ โรงพยาบาลบำเหน็จณรงค์ และมีสถานอนามัยประจำตำบล ครบทุกตำบล นอกจากนี้ยังมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทุกหมู่บ้าน การให้บริการจะให้บริการขั้นพื้นฐาน ให้ความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐาน รับฝากครรภ์ ให้วัคซีน วางแผนครอบครัว ขุดหินปูน เป็นต้น

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา

อำเภอบำเหน็จณรงค์ นับถือศาสนาพุทธ

๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีงานประเพณีที่สำคัญ เช่น

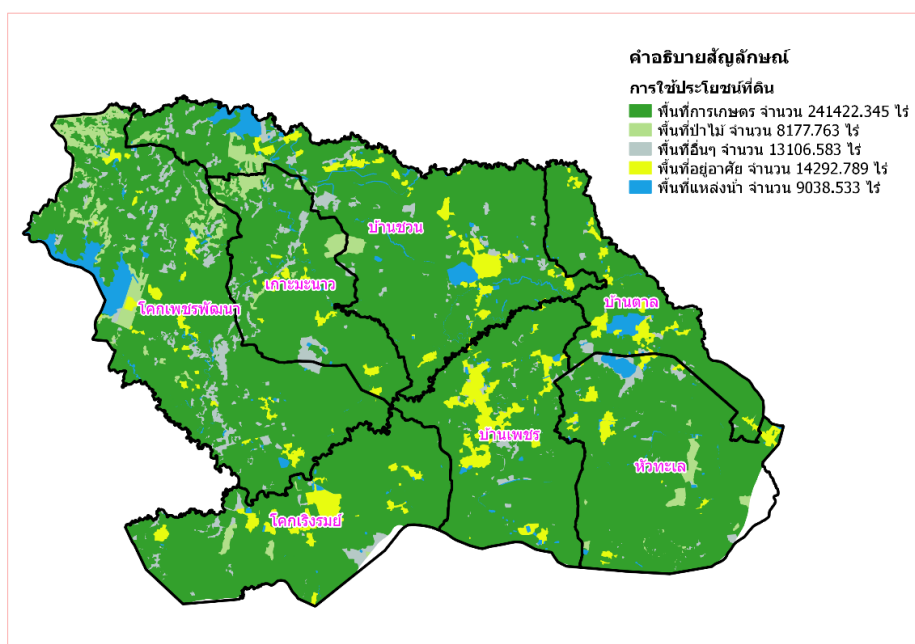
- ๑) งานบุญประจำปี เจ้าพ่อพระฤทธิภัยชัย
- ๒) งานประเพณีบวชนาคหมู่
- ๓) งานวันขึ้นปีใหม่
- ๔) งานประเพณีสงกรานต์
- ๕) งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา
- ๖) งานประเพณีลอยกระทง

๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

อำเภอบำเหน็จณรงค์ จากการสำรวจและวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน พบว่าในอำเภอบำเหน็จณรงค์ สามารถจำแนก การใช้ที่ดินได้เป็น ๕ ประเภทหลัก คือ พื้นที่การเกษตร จำนวน ๒๔๑,๔๒๒.๓๔๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๔๐ พื้นที่ป่าไม้ จำนวน ๘,๑๗๗.๖๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๖ พื้นที่แหล่งน้ำ จำนวน ๙,๐๓๘.๕๓๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๑๖ พื้นที่ที่อยู่อาศัย จำนวน ๑๔,๒๙๒.๗๘๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕ และพื้นที่อื่นๆ (เช่น ไม้ละเมาะ) จำนวน ๑๓,๑๐๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๕๘

ตารางที่ ๗ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่การเกษตร	๒๔๑,๔๒๒.๓๔๕	๘๔.๔๐
พื้นที่ป่าไม้	๘,๑๗๗.๖๓	๒.๘๖
พื้นที่แหล่งน้ำ	๙,๐๓๘.๕๓๓	๓.๑๖
พื้นที่อยู่อาศัย	๑๔,๒๙๒.๗๘๙	๕.๐๐
พื้นที่อื่นๆ	๑๓,๑๐๖	๔.๕๘

ภาพที่ ๖ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๘)

๘ ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

อำเภอบำเหน็จณรงค์ พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๘๑,๕๗๐ ไร่ รองลงมา คือ มันสำปะหลัง มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๔๘,๙๐๑ ไร่ และอ้อยโรงงาน มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๒๖,๐๗๕ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๘ แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตำบล	พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)	พืชเศรษฐกิจ (ไร่)				
		ข้าว	มันสำปะหลัง	อ้อยโรงงาน	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	พืชอื่นๆ
บ้านขวน	๕๐,๓๕๔	๑๙,๒๔๑	๑๓,๓๙๕	๓,๒๙๐	๗๔๖	๑๒,๐๐๕
บ้านเพชร	๒๙,๒๕๒	๒๑,๖๒๒	๒,๙๗๔	๔๖๒	๑,๘๕๐	๒,๒๗๖
หัวทะเล	๓๖,๐๕๘	๑๐,๓๗๙	๓,๘๕๕	๗,๔๘๗	๕,๒๕๒	๖,๒๗๗
เกษะมะนาว	๒๒,๘๓๐	๒,๗๒๑	๖,๕๙๙	๕,๑๔๕	๕๗๑	๕,๘๔๑
บ้านตาล	๑๗,๘๙๐	๙,๘๓๔	๘๑๓	๑,๒๙๑	๔๘๖	๕,๒๓๖
โคกเร็นรัมย์	๓๐,๗๘๖	๘,๐๔๑	๓,๐๕๒	๓,๗๖๗	๒,๐๓๑	๑๑,๔๐๔
โคกเพชรพัฒนา	๕๒,๐๗๕	๙,๗๓๒	๑๘,๒๑๓	๔,๖๓๓	๑,๓๒๓	๑๖,๗๒๔
รวม	๒๓๙,๒๔๕	๘๑,๕๗๐	๔๘,๙๐๑	๒๖,๐๗๕	๑๒,๒๕๙	๕๙,๗๖๓

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, ๒๕๖๘

๙ องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๙ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอบำเหน็จณรงค์

ลำดับ	รหัสทะเบียน	ชื่อ	ที่อยู่
๑	๔-๓๖-๐๗-๐๔/๑-๐๐๐๒	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปข้าวหัวทะเล	เลขที่ ๔๘/๒ หมู่ ๑๑ ตำบลหัวทะเล อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๒๒๐
๒	๔-๓๖-๐๗-๐๒/๑-๐๐๐๑	วิสาหกิจชุมชนโรงเรียนชาวนาเกษตรอินทรีย์บ้านหนองแขวง	เลขที่ ๑๘๕/๗ หมู่ ๑๙ ตำบลบ้านเพชร อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๓	๔-๓๖-๐๗-๐๒/๑-๐๐๐๒	วิสาหกิจชุมชนแพทย์แผนไทยบ้านโคกสว่าง	เลขที่ ๑๑๑ หมู่ ๔ ตำบลบ้านเพชร อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๔	๔-๓๖-๐๗-๐๒/๑-๐๐๑๐	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปข้าวบ้านดอนชะแ้ง	เลขที่ ๙๗ หมู่ ๑๑ ตำบลบ้านเพชร อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๕	๗-๓๖-๐๗-๐๕/๑-๐๐๑๐	วิสาหกิจชุมชนบ้านโปร่งมีชัย	เลขที่ ๖ หมู่ ๗ ตำบลโคกเจริญรัมย์ อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๖	๗-๓๖-๐๗-๐๗/๑-๐๐๑๐	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงวัวเนื้อบ้านโคกคิม	เลขที่ ๑๐๕ หมู่ ๓ ตำบลโคกเพชรพัฒนา อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๗	๗-๓๖-๐๗-๐๗/๑-๐๐๑๑	วิสาหกิจชุมชนอ้อยแปลงใหญ่อำเภอบำเหน็จณรงค์	เลขที่ ๒๔/๒ หมู่ ๓ ตำบลโคกเพชรพัฒนา อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๘	๗-๓๖-๐๗-๐๔/๑-๐๐๑๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อบ้านหัวทะเล	เลขที่ ๙๑ หมู่ ๑ ตำบลหัวทะเล อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๒๒๐
๙	๗-๓๖-๐๗-๐๑/๑-๐๐๑๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อบ้านวังพระทราย	เลขที่ ๓๙ หมู่ ๙ ตำบลบ้านชวน อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๑๐	๗-๓๖-๐๗-๐๗/๑-๐๐๑๒	วิสาหกิจชุมชนมันแปลงใหญ่บ้านหนองตะครอง	เลขที่ ๔๘ หมู่ ๗ ตำบลโคกเพชรพัฒนา อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๑๑	๗-๓๖-๐๗-๐๒/๑-๐๐๑๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์โคพันธุ์เนื้อลูกผสมบ้านโคกแฝก	เลขที่ ๒๖๘ หมู่ ๑๒ ตำบลบ้านเพชร อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๑๒	๗-๓๖-๐๗-๐๔/๑-๐๐๑๗	วิสาหกิจชุมชนอ้อยแปลงใหญ่บ้านหนองดง	เลขที่ ๑๙ หมู่ ๗ ตำบลหัวทะเล อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๒๒๐
๑๓	๔-๓๖-๐๗-๐๗/๑-๐๐๑๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มชาวไร่อ้อยอำเภอบำเหน็จณรงค์	เลขที่ ๒๓๙ หมู่ ๓ ตำบลโคกเพชรพัฒนา อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๑๔	๔-๓๖-๐๗-๐๒/๑-๐๐๒๗	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์และพัฒนาไก่พื้นเมืองโคกแฝก	เลขที่ ๒๓ หมู่ ๒ ตำบลบ้านเพชร อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๑๕	๔-๓๖-๐๗-๐๗/๑-๐๐๑๓	วิสาหกิจชุมชนหน่อไม้ฝรั่งบ้านปากจาบ	เลขที่ ๕๔ หมู่ ๑๑ ตำบลโคกเพชรพัฒนา อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๑๖	๔-๓๖-๐๗-๐๒/๑-๐๐๒๘	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าว ม.๒๐ ต.บ้านเพชร อ.บำเหน็จณรงค์ จ.ชัยภูมิ	เลขที่ ๑๗ หมู่ ๒๐ ตำบลบ้านเพชร อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๑๗	๔-๓๖-๐๗-๐๕/๑-๐๐๑๕	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่หอมแดง ม.๗ ต.โคกเจริญรัมย์	เลขที่ ๑๐๙ หมู่ ๗ ตำบลโคกเจริญรัมย์ อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐

ลำดับ	รหัสทะเบียน	ชื่อ	ที่อยู่
๑๘	๔-๓๖-๐๗-๐๗/๑-๐๐๑๔	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าว ม.๑๑ ต.โคกเพชรพัฒนา	เลขที่ หมู่ ๑๑ ตำบลโคกเพชรพัฒนา อำเภอ บำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๑๙	๔-๓๖-๐๗-๐๔/๑-๐๐๑๙	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่อ้อยโรงงาน ม.๕ ต.หัวทะเล	เลขที่ ๕๔/๔ หมู่ ๔ ตำบลหัวทะเล อำเภอ บำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๒๒๐
๒๐	๔-๓๖-๐๗-๐๑/๑-๐๐๒๐	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่มันสำปะหลัง ม.๖ ต.บ้านชวน	เลขที่ ๑๒๔ หมู่ ๖ ตำบลบ้านชวน อำเภอบำเหน็จ ณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๒๑	๔-๓๖-๐๗-๐๑/๑-๐๐๒๓	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าว ม.๑๒ ต.บ้านชวน	เลขที่ ๘๐ หมู่ ๑๒ ตำบลบ้านชวน อำเภอบำเหน็จ ณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๒๒	๔-๓๖-๐๗-๐๑/๑-๐๐๒๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพืชสมุนไพรลูกพระฤทธิ ตำบลบ้านชวน	เลขที่ ๔๕๙ หมู่ ๑๑ ตำบลบ้านชวน อำเภอ บำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๒๓	๔-๓๖-๐๗-๐๑/๑-๐๐๒๔	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่มันสำปะหลัง บ้านวังพระทราย	เลขที่ ๑๗๔ หมู่ ๙ ตำบลบ้านชวน อำเภอบำเหน็จ ณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๒๔	๔-๓๖-๐๗-๐๒/๑-๐๐๒๙	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองแวงศรีพัฒนา หมู่ ๒๐	เลขที่ ๑๗ หมู่ ๒๐ ตำบลบ้านเพชร อำเภอ บำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๒๕	๔-๓๖-๐๗-๐๑/๑-๐๐๒๕	วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรชุมชนชวน	เลขที่ ๒๕๖ หมู่ ๓ ตำบลบ้านชวน อำเภอบำเหน็จ ณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๒๖	๔-๓๖-๐๗-๐๑/๑-๐๐๒๖	วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรถนนหัว	เลขที่ ๑๕๘ หมู่ ๑๑ ตำบลบ้านชวน อำเภอ บำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๒๗	๔-๓๖-๐๗-๐๑/๑-๐๐๒๗	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองโสน	เลขที่ ๒๔๗ หมู่ ๑๕ ตำบลบ้านชวน อำเภอ บำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๒๘	๔-๓๖-๐๗-๐๒/๑-๐๐๓๑	วิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ข้าว ม.๑๑ ต.บ้านเพชร	เลขที่ ๑๐ หมู่ ๑๑ ตำบลบ้านเพชร อำเภอ บำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๒๙	๔-๓๖-๐๗-๐๓/๑-๐๐๑๐	วิสาหกิจชุมชนบ้านหนองยายบุตร	เลขที่ ๕๖ หมู่ ๙ ตำบลบ้านตาล อำเภอบำเหน็จ ณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๒๒๐
๓๐	๔-๓๖-๐๗-๐๑/๑-๐๐๒๘	วิสาหกิจชุมชนทรายทองออร์แกนิกฟาร์ม	เลขที่ ๑๕ หมู่ ๑๓ ตำบลบ้านชวน อำเภอบำเหน็จ ณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๓๑	๔-๓๖-๐๗-๐๓/๑-๐๐๑๑	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร บ้านหนอง ยายบุตร	เลขที่ ๕๒ หมู่ ๙ ตำบลบ้านตาล อำเภอบำเหน็จ ณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๒๒๐
๓๒	๔-๓๖-๐๗-๐๑/๑-๐๐๓๐	วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรไทยบำเหน็จณรงค์	เลขที่ ๒๑๑ หมู่ ๙ ตำบลบ้านชวน อำเภอบำเหน็จ ณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๓๓	๔-๓๖-๐๗-๐๑/๑-๐๐๓๑	วิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ม.๕ ต.บ้านชวน อ.บำเหน็จ ณรงค์ จ.ชัยภูมิ	เลขที่ ๙๗ หมู่ ๕ ตำบลบ้านชวน อำเภอบำเหน็จ ณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๓๔	๔-๓๖-๐๗-๐๗/๑-๐๐๑๕	วิสาหกิจชุมชนธนาคารโคเนื้อสามัคคีคุ้ม ๔	เลขที่ ๒๐๖ หมู่ ๓ ตำบลโคกเพชรพัฒนา อำเภอ บำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๓๕	๔-๓๖-๐๗-๐๒/๑-๐๐๓๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกร Smart Farmer	เลขที่ ๒๐๑ หมู่ ๑๙ ตำบลบ้านเพชร อำเภอ บำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๓๖	๔-๓๖-๐๗-๐๑/๑-๐๐๓๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคบ้านหนองโสน	เลขที่ ๒๘๒ หมู่ ๑๕ ตำบลบ้านชวน อำเภอ บำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๓๗	๔-๓๖-๐๗-๐๑/๑-๐๐๓๔	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรบ้านหนองโสน	เลขที่ ๒๕๑ หมู่ ๑๕ ตำบลบ้านชวน อำเภอ บำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐
๓๘	๔-๓๖-๐๗-๐๓/๑-๐๐๑๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหัวบึง	เลขที่ ๑๑๘/๑ หมู่ ๑ ตำบลบ้านตาล อำเภอ บำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๒๒๐

ลำดับ	รหัสทะเบียน	ชื่อ	ที่อยู่
๓๙	๔-๓๖-๐๗-๐๔/๑-๐๐๒๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มหมักผลไม้บ้านหนองประดู่	เลขที่ ๑/๓ ม.๔ ตำบลหัวทะเล อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๒๒๐
๔๐	๔-๓๖-๐๗-๐๒/๑-๐๐๓๖	วิสาหกิจชุมชนเอี่ยม ๒๑ พัฒนา	เลขที่ ๒๔/๒ หมู่ ๒๑ ตำบลบ้านเพชร อำเภอบำเหน็จณรงค์ ชัยภูมิ ๓๖๑๖๐

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๐ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อ	ประเภท	สมาชิก
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเมืองด่านขุน	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๑๖
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองแขวงศรีพัฒนา	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านหัวบึง	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๑๑
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่บ้านเกษตรกรบ้านหนองโสน	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๑๕
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่บ้านเกษตรกรบ้านหัวสระ	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๒๔
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่บ้านเกษตรกรโคกหินตั้ง	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านจอมแก้ว	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่บ้านเกษตรกรตำบลโคกเพชรพัฒนา	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนโคกเพชรวิทยาคาร	กลุ่มยุวเกษตรกร	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบางอำพันวิทยาคม	กลุ่มยุวเกษตรกร	๒๕
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนเรณูวิทยาคม	กลุ่มยุวเกษตรกร	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนชุมชนบ้านหนองแขวง(ครุราษฎร์อุปถัมภ์)	กลุ่มยุวเกษตรกร	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านหนองตะไกร	กลุ่มยุวเกษตรกร	๒๑
กลุ่มยุวเกษตรกรกลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนบ้านหัวสระวิทยา	กลุ่มยุวเกษตรกร	๑๐
กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนบ้านเกาะมะนาว	กลุ่มยุวเกษตรกร	๒๕
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเกษตรอินทรีย์วิถีไทแดง	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	๑๕
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปลูกพืชผักบ้านเกาะไทรงาม	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	๑๘
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรส่งเสริมอาชีพปลูกพริกบ้านหัวสระ	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรส่งเสริมอาชีพปลูกผักเพื่อจำหน่าย	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรส่งเสริมอาชีพปลูกพริก	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรส่งเสริมอาชีพผู้ปลูกหอม-กระเทียม	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	๑๐
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรส่งเสริมอาชีพน้ำสมุนไพรหนองตะครอง	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	๑๑
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรปลูกแตงบ้านกุดแคน	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	๑๐

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, ๒๕๖๘

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์การเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๘,๖๖๐ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือน เกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี จำนวน ๒,๖๑๗ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๒๒ รองลงมาอายุระหว่าง ๖๕ ปี ขึ้นไป จำนวน ๒,๕๒๗ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๑๘ และอายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี จำนวน ๑,๙๘๖ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๙๓ ตามลำดับ

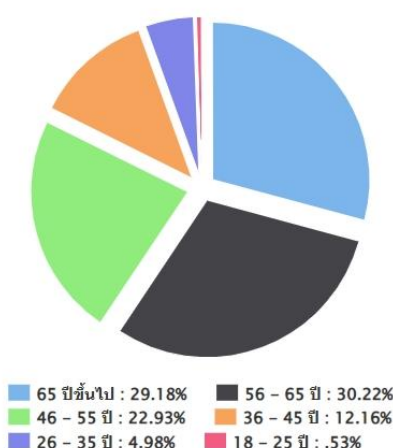
ตารางที่ ๑๑ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๒,๕๒๗	๒๙.๑๘
๕๖ - ๖๕ ปี	๒,๖๑๗	๓๐.๒๒
๔๖ - ๕๕ ปี	๑,๙๘๖	๒๒.๙๓
๓๖ - ๔๕ ปี	๑,๐๕๓	๑๒.๑๖
๒๖ - ๓๕ ปี	๔๓๑	๕.๙๘
๑๘ - ๒๕ ปี	๔๖	๐.๕๓
รวม	๘,๖๖๐	๑๐๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนภูมิภาพแสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ

หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๗ แสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

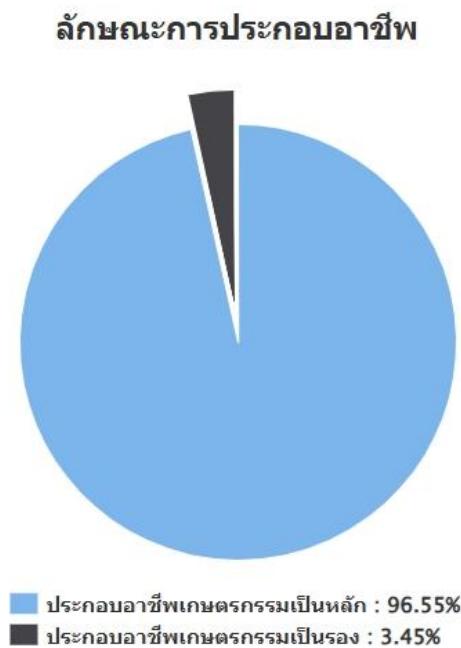
อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๘,๓๖๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๕๕ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรองจำนวน ๒๙๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๔๕

ตารางที่ ๑๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๘,๓๖๑	๙๖.๕๕
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๙๙	๓.๔๕

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนภูมิภาพแสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร

ภาพที่ ๘ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอบำเหน็จณรงค์ ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๕,๕๘๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๔๘ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๓,๕๗๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๘๕ และเช่า จำนวน ๒,๒๓๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔๐ ตามลำดับ

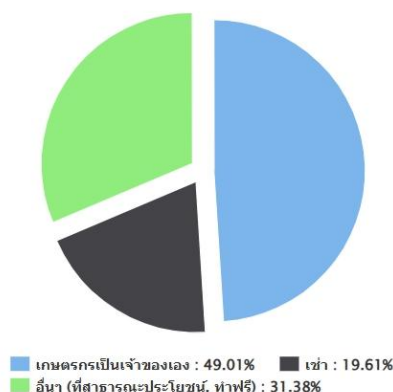
ตารางที่ ๑๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๕,๕๘๘	๖๘.๔๘
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๓,๕๗๘	๔๓.๘๕
เช่า	๒,๒๓๖	๒๗.๔๐

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนภูมิภาพแสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร

ลักษณะการถือครองที่ดิน

ภาพที่ ๙ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ
(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของตนเอง)

เกษตรกรอำเภอบำเหน็จณรงค์ มีการถือครองที่ดินแบบประเภทโฉนด จำนวน ๔,๙๖๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๒๒ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๕๗๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๒๘ ไม่มีเอกสารสิทธิ์ จำนวน ๓๕๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๒ และหนังสือรับรองของหน่วยงาน จำนวน ๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๕ ตามลำดับ

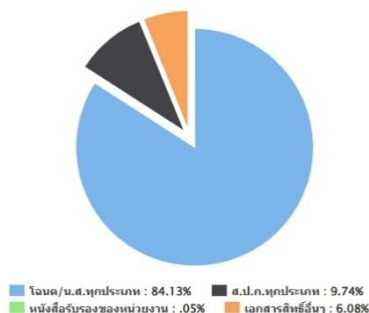
ตารางที่ ๑๔ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
๔,๙๖๘	๕๗๕	๓๕๙	๓	๕,๙๐๕

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนภูมิภาพแสดงประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)

ภาพที่ ๑๐ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ
(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒) องค์การและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๗ กลุ่ม มีสมาชิก ๓๑๕ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑๔ กลุ่ม สมาชิก ๕๐๗ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๗ กลุ่ม สมาชิก ๓๕๐ ราย และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๕๗ กลุ่ม สมาชิก ๑,๑๖๑ ราย

ตารางที่ ๑๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
บ้านชวน	๑	๕๐	๒	๙๒	๑	๕๐	๑๓	๒๘๒	-	-	-	-
บ้านเพชร	๑	๕๐	๓	๑๐๕	๑	๕๐	๑๐	๒๐๑	-	-	-	-
บ้านตาล	๑	๔๐	๒	๗๕	๑	๕๐	๓	๙๕	-	-	-	-
หัวทะเล	๑	๔๕	๒	๘๐	๑	๕๐	๕	๒๘๕	-	-	-	-
โคกเพชร	๑	๔๕	๑	๔๕	๑	๕๐	๗	๒๑๕	-	-	-	-
โคกเรณู	๑	๔๐	๒	๕๕	๑	๕๐	๒	๓๗	-	-	-	-
เกาะมะนาว	๑	๔๕	๒	๕๕	๑	๕๐	๐	๔๖	-	-	-	-
รวม	๗	๓๑๕	๑๔	๕๐๗	๗	๓๕๐	๔๐	๑,๑๖๑	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, ๒๕๖๘

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และ ศพก. เครือข่าย ๒๔ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๒ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ๒ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๗ ศูนย์

ตารางที่ ๑๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศดปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศัตว์	ปกริป	
บ้านชวน	-	๔	-	๑	๑	-	-	-	-
บ้านเพชร	-	๓	-	-	๑	-	-	-	-
บ้านตาล	-	๑	-	-	๑	-	-	-	-
หัวทะเล	-	๔	๑	-	๑	-	-	-	-
โคกเพชรพัฒนา	๑	๓	๑	๑	๑	-	-	-	-
โคกเรณู	-	๒	-	-	๑	-	-	-	-
เกาะมะนาว	-	๑	-	-	๑	-	-	-	-
รวม	๑	๑๘	๒	๒	๗	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, ๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๒๕๘ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๙๖ ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา ๙๖ ราย อาสาสมัครปศุสัตว์ ๒๙ ราย อาสาสมัครชลประทาน ๑๙ ราย อาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน ๑๒ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม อาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๒ หน้าที่

ตารางที่ ๑๗ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ชลประทาน	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตรกร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
บ้านขวน	-	-	-	๓	๑๗	๑๗	-	-	๔
บ้านเพชร	๑๔	-	-	๖	๒๔	๒๓	๒	-	-
บ้านตาล	-	-	๑	๖	๑๒	๑๒	-	-	-
หัวทะเล	๒	๑	๑	๔	๑๒	๑๓	-	-	-
โคกเพชรพัฒนา	๑	-	-	๔	๑๑	๑๑	๑	๑	๔
โคกเรณู	๒	-	๒	๔	๑๒	๑๒	๑	-	๔
เกาะมะนาว	-	-	-	๒	๘	๘	-	-	-
รวม	๑๙	๑	๔	๒๙	๙๖	๙๖	๔	๑	๑๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, ๒๕๖๘

(๒) ปราชญ์ชาวบ้าน

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีปราชญ์ชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของปราชญ์แต่ละคน ซึ่งในอำเภอบำเหน็จณรงค์ มีปราชญ์ชาวบ้านจำนวน ๓ คน

ตารางที่ ๑๘ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
บ้านตาล	๑	นาย ขวน โหม่งปราณีต	๖๒ ม.๙ ต.บ้านตาล อ.บำเหน็จณรงค์ จ.ชัยภูมิ	การลดต้นทุนการผลิตอ้อย
หัวทะเล	๑	นายสมพงษ์ ชีหรั่ง	ม.๖ ต.หัวทะเล อ.บำเหน็จณรงค์ จ.ชัยภูมิ	การปลูกและดูแลมะละกอ
	๒	นางสายรุ้ง คีขุนทด	๑๐๗/๒ ม.๖ ต.หัวทะเล อ.บำเหน็จณรงค์ จ.ชัยภูมิ	ฮอนแลนด์ การเกษตรแบบผสมผสาน
รวม	๓			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, ๒๕๖๘

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบำเหน็จณรงค์

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายสมพงษ์ ชีหรั่ง

บ้านเลขที่ : - หมู่ ๖ ตำบลหัวทะเล อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

สถานการณ์ของพื้นที่ : เกษตรกรเน้นการปลูกพืชผสมผสาน และไม้ผล มีปัญหาเกี่ยวกับภัยพิบัติน้ำท่วม ภัยแล้ง ในบางปี

แนวทางการพัฒนา : เพิ่มกิจกรรมการปลูกพืชให้มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับพื้นที่

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : มีการจัดการแปลงตามรูปแบบของเกษตรแบบผสมผสาน

หลักสูตรเรียนรู้ : ๑. การปลูกมะละกอฮอลแลนด์แบบครบวงจร

๒. การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักผลไม้

๓. การขยายพันธุ์พืช โดยการตอนกิ่ง

หลักสูตรบังคับ ๑. เกษตรทฤษฎีใหม่

๒. ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงหลักสูตรเสริม

๓. เกษตรแบบผสมผสาน

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๖ ศูนย์

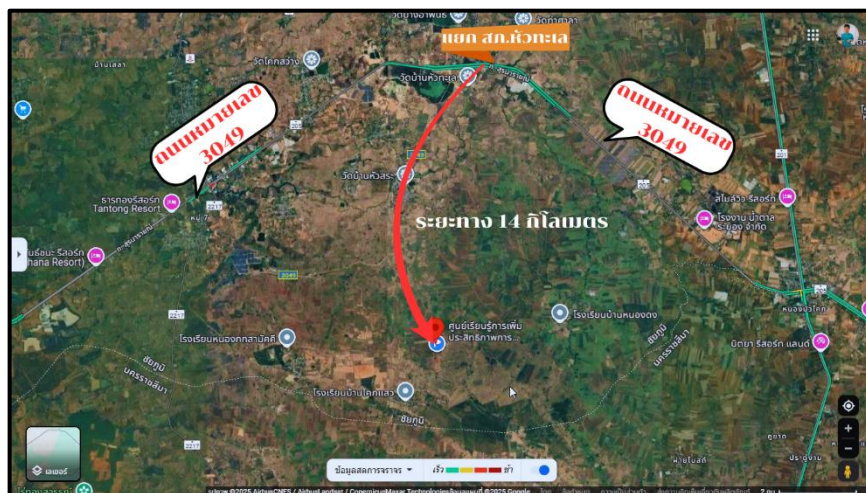
ตารางที่ ๑๙ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ตำบลโคกเพชรพัฒนา	ศูนย์จัดการดินปุ๋ย ชุมชน (ศดปช.)	๑๑	โคกเพชรพัฒนา	นายกิตติธร โคตรจรินทร์	๐๘๙๐๒๔๖๓๕๗
๒	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชนบ้านหนอง ตะครอง	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชน (ศจช.)	๗	โคกเพชรพัฒนา	นายคลี ฝากกลาง	๐๘๕๕๔๗๐๗๖๙
๓	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตรตำบลหัว ทะเล	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๘	หัวทะเล	นางสายรุ้ง คีขุนทด	๐๘๙๕๗๔๗๙๗๔
๔	วิสาหกิจชุมชนแปรรูป ข้าวหัวทะเล	ศูนย์เรียนรู้ด้านการ แปรรูปผลิตผลด้าน การเกษตร	๑๑	หัวทะเล	นางจอมศรี ยุทธกล้า	๐๙๐๒๗๒๒๗๕๙
๕	วิสาหกิจชุมชนแปรรูป สินค้าเกษตรโคกหินตั้ง	ศูนย์เรียนรู้ด้านการ แปรรูปผลิตผลด้าน การเกษตร	๖	โคกเจริญมัย	นางสมพาน แพะขุนทด	๐๙๒๓๙๔๕๔๒๒
๖	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตร	๙	โคกเพชรพัฒนา	นายสมจิตร ถอนพิมพ์	๐๙๓๓๖๓๓๘๔๗

		ทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน				
๗	วิสาหกิจชุมชนบ้านโป่ง มีชัย	ศูนย์เรียนรู้ด้านการ แปรรูปผลิตผลด้าน การเกษตร	๗	โคกเจ็ริงมัย	นายเนติพงศ์ กระแสโสม	๐๙๓๓๑๙๗๑๗๘
๘	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชนบ้านกุ่ม-โนนสังข์	ศูนย์จัดการศัตรูพืช ชุมชน (ศจช.)	๙	หัวทะเล	นายสุชาญชัย พิศจำรุธ	๐๖๑๐๘๔๑๕๕๒
๙	วิสาหกิจชุมชนแปรรูป ข้าวดอนชะแง้	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๑๑	บ้านเพชร	นางทองดี ยึดพวก	๐๘๗๙๕๖๓๖๑๖
๑๐	เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตสินค้าเกษตร ด้าน ไม้ผล	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๘	บ้านชวน	นายธนพนธ์ สายทอง	๐๙๓๒๓๘๙๐๗๙
๑๑	เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตสินค้าเกษตร ด้าน พืชผัก	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๙	บ้านตาล	นายสมใจ โหม่งปราณีต	๐๘๙๘๒๘๖๑๖๓
๑๒	เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตสินค้าเกษตร ด้าน เกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๔	บ้านชวน	นางสายฝน หอมจันทร์	๐๘๑๑๔๖๐๑๗๑
๑๓	เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตสินค้าเกษตร ด้าน มันสำปะหลัง	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๙	บ้านชวน	นายสมพร เทียวประสงค์	๐๘๗๐๒๑๗๔๖๕
๑๔	เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตสินค้าเกษตร สวน ลุงโหม่ง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตร ทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๕	หัวทะเล	นายवासเทพ ผลพิบูลย์	๐๘๖๙๙๓๙๕๑๓
๑๕	เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตสินค้าเกษตร การ ปลูกพืชพื้นที่ดินเค็ม	ศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน	๑๑	บ้านชวน	นางจุฬารรณ กลิ่นศรีสุข	๐๙๐๒๗๙๘๗๓๐
๑๖	เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การ เพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตสินค้าเกษตร การ ผลิตกล้วยหอมทอง มาตรฐาน GAP	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๓	เกาะมะนาว	นายวีระชัย ฉลุพันธุ์	๐๙๘๒๓๗๑๒๑๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, ๒๕๖๘

แผนที่แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ ๑๑ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่อำเภอบำเหน็จณรงค์

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๒๔ กลุ่ม ได้แก่

แผนการผลิตรายการของแปลงใหญ่มันสำปะหลัง

ที่อยู่ บ้านหนองกก หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านเพชร อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

กิจกรรมลดต้นทุนการผลิต

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๗,๘๖๐ บาท/ไร่ เป็น ๖,๕๕๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิตเพิ่มผลผลิต จาก ๔,๒๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๕,๐๔๐ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๙,๒๔๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๖,๕๕๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. ลดการใช้ปุ๋ยเคมี เพิ่มการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยพืชสดบำรุงดิน
๒. สร้างแปลงต้นพันธุ์มันสะอาด และธนาคารท่อนพันธุ์
 - อธิ ๑ อธิ ๒ อธิ ๓ และระยอง ๗๒
๓. วางแผนในการซื้อปัจจัยการผลิตร่วมกัน
๔. ขอสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ปอเทืองจากสถานีพัฒนาที่ดิน

ตารางที่ ๒๐ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

กิจกรรม	เดือน													ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
มันสำปะหลัง						←							→	๖,๕๕๐/ไร่	๙,๒๔๐/ไร่
อ้อยโรงงาน				←									→	๑๐,๘๐๐/ไร่	๑๓,๕๐๐/ไร่
ข้าว						←							→	๔,๒๘๕/ไร่	๖,๙๐๐/ไร่

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, ๒๕๖๗

ตารางที่ ๒๑ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๑	เกาะมะนาว	แปลงใหญ่ข้าว ม.๓ ต.เกาะมะนาว	ข้าว	๕๙	๕๑๖	นายสุทัศน์ นาคนิล	๐๘๕-๙๑๒๒๑๓๙
๒	โคกเพชรพัฒนา	แปลงใหญ่อ้อยโรงงาน ม.๓ ต.โคกเพชร	อ้อย	๖๙	๑,๕๑๕	นายก้องเทียวกะประสงค์	๐๘๗-๒๕๖๙๘๒๙
๓	บ้านขวน	แปลงใหญ่ข้าว ม.๑๐ ต.บ้านขวน	ข้าว	๓๓	๓๑๗	นายจำเริญหอมสันเทียะ	๐๘๕-๔๑๗๑๒๘๕
๔	บ้านตาล	แปลงใหญ่ข้าว ม.๕ ต.บ้านตาล	ข้าว	๕๙	๙๘๕	นายบุญเลิศภิรมย์ขวัญ	๐๘๗-๐๙๐๗๔๙๓
๕	โคกเพชรพัฒนา	แปลงใหญ่ข้าว ม.๑๑ ต.โคกเพชร	ข้าว	๕๖	๘๕๔	นายสุพจน์แพวงขุนทด	๐๘๔-๙๖๑๑๑๗๙
๖	โคกเพชรพัฒนา	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ม.๗ ต.โคกเพชร	มันฯ	๓๕	๖๐๐	นายณัฐพลชาญสูงเนิน	๐๙๑-๐๑๙๖๗๙๕
๗	บ้านเพชร	แปลงใหญ่ข้าว ม.๒๐ ต.บ้านเพชร	ข้าว	๔๐	๔๕๕	นายนิคมศรีประเทศ	๐๘๖-๑๒๑๓๑๒๓
๘	หัวทะเล	แปลงใหญ่ข้าว ม.๘ ต.หัวทะเล	ข้าว	๓๒	๓๔๒	นายชัยยา ยุทธกล้า	๐๖๕-๓๑๐๖๘๙๙
๙	หัวทะเล	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ม.๙ ต.หัวทะเล	มันฯ	๖๙	๘๒๒	นายสุชาญชัยพิศจำรูญ	๐๖๑-๐๘๔๑๕๙๒
๑๐	หัวทะเล	แปลงใหญ่อ้อยโรงงาน ม.๗ ต.หัวทะเล	อ้อย	๓๓	๙๗๒	นายกฤษฎาเพี้ยชัย	๐๘๔-๘๒๓๖๖๘๒
๑๑	หัวทะเล	แปลงใหญ่พริก ม.๘ ต.หัวทะเล	พริก	๔๖	๑๑๕	นายอำพลเขตนอก	๐๖๓-๕๙๖๘๙๙๕
๑๒	โคกเจริญ	แปลงใหญ่ข้าว ม.๔ ต.โคกเจริญ	ข้าว	๔๑	๕๐๐	นางวนิดา ศรีสวัสดิ์	๐๙๐-๒๙๗๗๙๐๗
๑๓	บ้านเพชร	แปลงใหญ่ข้าว ม.๑๑ ต.บ้านเพชร	ข้าว	๓๑	๔๑๒	นายประคองเถินมงคล	๐๙๓-๔๖๐๙๖๓๐

๑๔	บ้านชวน	นาแปลงใหญ่ ม.๑๒ ต.บ้านชวน	ข้าว	๕๒	๕๒๐	นายลิม บุญขุนทด	๐๙๘-๐๕๔๓๖๘๗
๑๕	หัวทะเล	นาแปลงใหญ่ ม.๙ ต.หัวทะเล	ข้าว	๙๐	๓๕๐	นายประวิทย์ สิทธิขุนทด	๐๖๕-๖๒๖๑๘๓๘
๑๖	บ้านชวน	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ม.๙ ต.บ้านชวน	มันฯ	๓๗	๖๗๐	นายสมชาย จันทรัมย์	๐๘๑-๐๗๖๐๗๗๔
๑๗	หัวทะเล	แปลงใหญ่อ้อยโรงงาน ม.๕ ต.หัวทะเล	อ้อย	๓๐	๗๔๓	นายสมชาย แสงสุวรรณ	๐๘๙-๕๘๒๓๔๒๔
๑๘	บ้านเพชร	แปลงใหญ่พริก ม.๑๕ ต.บ้านเพชร	พริก	๔๐	๑๐๕	นางวิภาวรรณ เผ่าหนองคู่	๐๙๒-๗๘๙๓๕๕๗
๑๙	โคกเริงมัย	แปลงใหญ่หอมแดง ม.๗ ต.โคกเริงมัย	หอมแดง	๓๗	๖๗	นายมานพ มูลขุนทด	๐๙๘-๖๐๘๕๑๒๕
๒๐	บ้านชวน	นาแปลงใหญ่ ม.๕ ต.บ้านชวน	ข้าว	๔๐	๗๑๗	นายยงยศ พึ่งทอง	๐๖๔-๙๔๕๕๓๙๖
๒๑	บ้านชวน	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ม.๖ ต.บ้านชวน	มันฯ	๓๕	๖๙๐	นางนารีรัตน์ สิงห์ด้วง	๐๘๒-๑๒๘๕๘๑๔
๒๒	โคกเพชรพัฒนา	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ม.๘ ต.โคกเพชร	มันฯ	๓๗	๖๔๙	นายชินนทร์ สาตะสิน	๐๘๗-๐๓๓๐๒๖๕
๒๓	บ้านเพชร	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ม.๘ ต.บ้านเพชร	มันฯ	๔๕	๕๗๓	นายประทีป แกมจำรัส	๐๘๔-๘๓๕๙๔๕๖
๒๔	บ้านตาล	แปลงใหญ่อ้อยโรงงาน ม.๙ ต.บ้านตาล	อ้อย	๓๒	๕๓๖	นายปริญญา โหม่งปราณีต	๐๘๙-๐๘๕๕๔๐๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, ๒๕๖๘

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

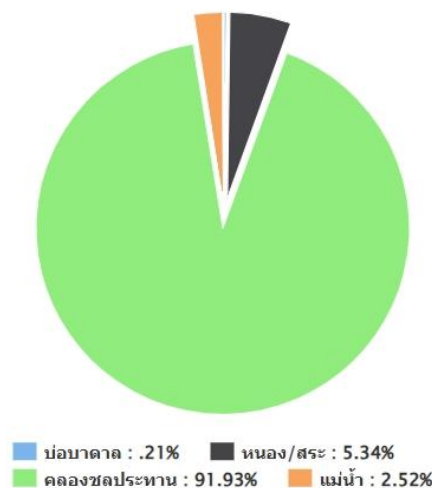
๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่อำเภอบำเหน็จณรงค์ จากการสำรวจทรัพยากรดิน อำเภอบำเหน็จณรงค์พบชนิดดินที่มากที่สุด ๕ ชนิด ได้แก่ ชนิดนาริน ชนิดนัจรัส ชนิดนร่อยเอ็ดประเภทที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วน ชนิดนชัยภูมิ และชนิดนราชบุรี

- แหล่งน้ำสาธารณะ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ รวมทั้งสิ้น ๒,๓๖๑ ครัวเรือน แยกได้ดังนี้

บ่อบาดาล	จำนวน ๕ ครัวเรือน ร้อยละ ๐.๒๑
หนอง/สระ	จำนวน ๑๒๗ ครัวเรือน ร้อยละ ๕.๓๔
คลองชลประทาน	จำนวน ๒,๑๘๗ ครัวเรือน ร้อยละ ๙๑.๙๓
สระน้ำ	จำนวน ๖๐ ครัวเรือน ร้อยละ ๒.๖๒

แหล่งน้ำสาธารณะ

ภาพที่ ๑๔ แสดงแหล่งน้ำสาธารณะ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ
(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๓)

๑.๓ สีนค่าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้ำ GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ด้วยว่า ไม่มี)
ไม่มี

๑.๔ สินค้ำเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ สินค้ำเกษตรที่สำคัญ (อย่างน้อย ๓ ชนิดสินค้ำเกษตร)

๑.๔.๑.๑ ชนิดสินค้ำข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

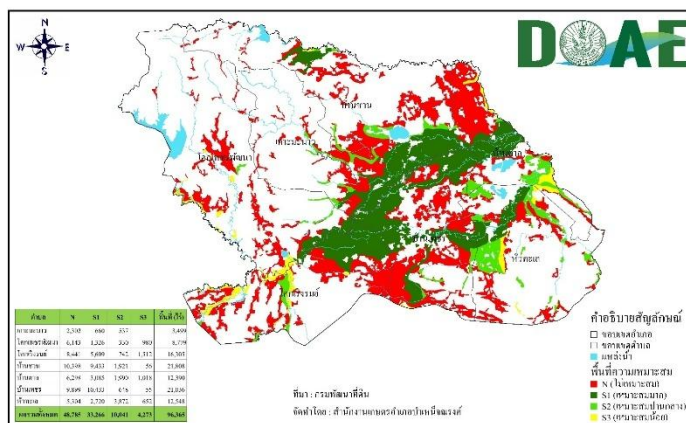
อำเภอบำเหน็จณรงค์มีพื้นที่ ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมดจำนวน ๙๖,๓๖๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๓๓,๒๖๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๕๒ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๐,๐๔๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๔๒ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๔,๒๗๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๔๓ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๔๘,๗๘๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๖๓

ตารางที่ ๒๒ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ๙๖,๓๖๕ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอบำเหน็จณรงค์	๓๓,๒๖๖	๑๐,๐๔๑	๔,๒๗๓	๔๘,๗๘๕	๙๖,๓๖๕

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘

แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ ๑๕ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอบำเหน็จณรงค์
(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๕)

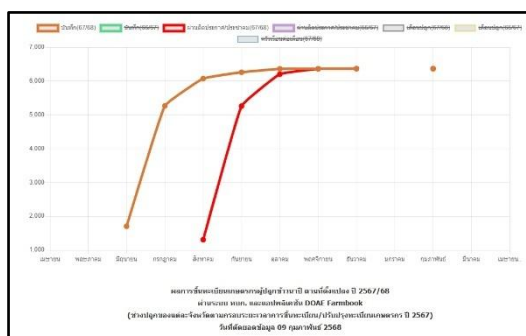
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอบำเหน็จณรงค์มีผลการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ปี ๒๕๖๗/๒๕๖๘ พบว่ามีเกษตรกรขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำนวน ๗๗,๗๑๖ ไร่ ๖,๓๖๙ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดที่บ้านเพชร จำนวน ๒๐,๗๙๘ ไร่ ๑,๗๖๓ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลบ้านขวน จำนวน ๑๘,๖๒๓ ไร่ ๑,๕๑๒ ครัวเรือน และตำบลหัวทะเล จำนวน ๙,๖๙๘ ไร่ ๙๙๖ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๓ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บ้านขวน	๑,๕๑๒	๑๘,๖๒๓	๑๘,๖๒๓	๘,๓๘๐	๐.๔๕
บ้านเพชร	๑,๗๖๓	๒๐,๗๙๘	๒๐,๗๙๘	๙,๓๕๙	๐.๔๕
บ้านตาล	๘๓๐	๙,๓๘๖	๙,๓๘๖	๔,๒๒๓	๐.๔๕
หัวทะเล	๘๙๖	๙,๖๙๘	๙,๖๙๘	๔,๓๖๔	๐.๔๕
โคกเพชรพัฒนา	๗๙๙	๙,๖๘๐	๙,๖๘๐	๔,๓๕๖	๐.๔๕
โคกเรณู	๖๖๗	๗,๐๐๔	๗,๐๐๔	๓,๑๕๑	๐.๔๕
เกาะมะนาว	๒๖๐	๒,๕๒๕	๒,๕๒๕	๑,๑๓๖	๐.๔๕
รวม	๖,๓๖๙	๗๗,๗๑๖	๗๗,๗๑๖	๓๔,๙๖๙	๐.๔๕

ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๑๖ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ
(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

- (๑) การใช้พันธุ์ดี หอมมะลิ ๑๐๕
- (๒) การเตรียมดิน
- (๓) การปลูก
- (๔) ระบบการให้น้ำ
- (๕) การดูแลรักษา
- (๖) การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- (๗) การเก็บเกี่ยว รถเกี่ยว
- (๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว
- (๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู แบบผสมผสาน IPM

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอบำเหน็จณรงค์ มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕						←△→				←▽→		

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๑๗ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, พ.ศ.๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีต้นทุนการผลิตข้าว ต้นทุนต่อไร่ เป็นเงิน ๓,๓๖๐ บาท

ตารางที่ ๒๔ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๘ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

รายการ	บาท
ไถเตรียมดิน ๒ ครั้ง	๖๐๐
ปรับปรุงดิน	๔๐๐
ค่าเมล็ดพันธุ์	๓๕๐
ค่าปลูก หว่าน/หยอด/ปักดำ	๑๕๐
ค่าปุ๋ยเคมี	๕๐๐
ค่าแรงงานใส่ปุ๋ย	๑๕๐
ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช	๒๕๐
ค่าการจัดการน้ำ (แรงงาน/น้ำมัน)	๒๐๐
ค่าเก็บเกี่ยว (แรงงานคน/รถเกี่ยว)	๖๐๐
ค่าขนส่ง (ขนส่ง/ตาก/บรรจุ)	๖๐
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	๑๐๐
รวม	๓,๓๖๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, พ.ศ.๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

จำหน่ายข้าว ให้กับโรงสีชุมชน ในอำเภอบำเหน็จณรงค์

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีแหล่งรับซื้อผลผลิต ๒ แหล่ง ตำบลบ้านเพชร อำเภอบำเหน็จณรงค์

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว ที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๓ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๒๕ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายประคอง เกินมงคล	๑๑	บ้านเพชร	บำเหน็จณรงค์	๒๕๖๑	ข้าว
๒	นายนิคม ศรีประเทศ	๒๐	บ้านเพชร	บำเหน็จณรงค์	๒๕๖๒	ข้าว
๓	นายสุริยา รสโคกแฝก	๕	บ้านชวน	บำเหน็จณรงค์	๒๕๖๓	ข้าว

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า มันสำปะหลัง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

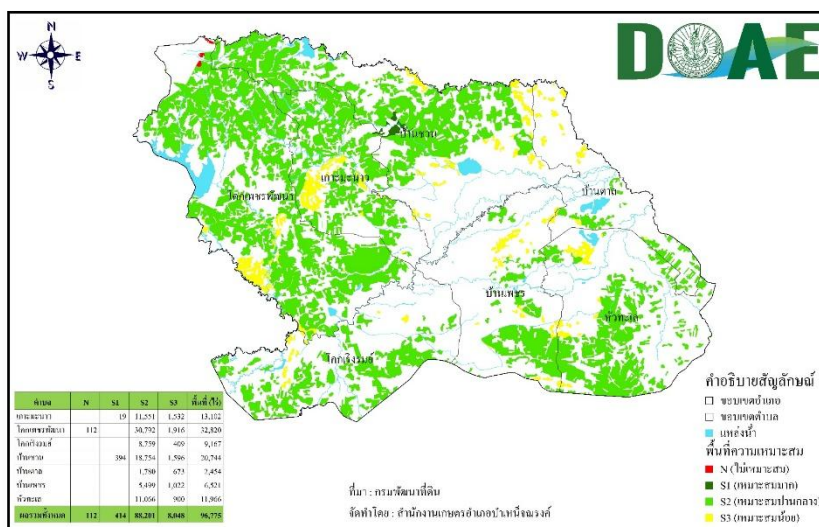
อำเภอบำเหน็จณรงค์มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลังทั้งหมด ๙๖,๗๗๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๔๑๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๓ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๘๘,๒๐๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๑๔ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๘,๐๔๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๓๒ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๑๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๒

ตารางที่ ๒๖ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ๙๖,๗๗๕ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอบำเหน็จณรงค์	๔๑๔	๘๘,๒๐๑	๘,๐๔๘	๑๑๒	๙๖,๗๗๕

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๕

แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ความเหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ ๑๘ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอบำเหน็จณรงค์ (ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีพื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๔๙,๒๖๒ ไร่ ๓,๐๖๙ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลโคกเพชรพัฒนา จำนวน ๑๘,๕๒๗ ไร่ จำนวน ๙๑๒ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลบ้านขวน จำนวน ๑๓,๓๙๕ ไร่ ๘๒๗ ครัวเรือน และตำบลเกาะมะนาว จำนวน ๖,๕๙๙ ไร่ ๔๒๑ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๗ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บ้านขวน	๘๒๗	๑๓,๓๙๕	๑๓,๓๙๕	๔๖,๘๘๒	๓.๕
บ้านเพชร	๒๙๕	๒,๙๗๔	๒,๙๗๔	๑๐,๔๐๙	๓.๕
บ้านตาล	๑๑๕	๘๒๗	๘๒๗	๒,๕๔๔	๓.๕
หัวทะเล	๓๗๐	๓,๘๕๕	๓,๘๕๕	๑๓,๔๙๒	๓.๕
โคกเจริญ	๒๔๙	๓,๐๘๓	๓,๐๘๓	๑๐,๗๙๐	๓.๕
เกาะมะนาว	๔๒๑	๖,๕๙๙	๖,๕๙๙	๒๓,๐๙๖	๓.๕
โคกเพชรพัฒนา	๙๑๒	๑๘,๕๒๗	๑๘,๕๒๗	๖๔,๘๔๔	๓.๕
รวม	๓,๐๖๙	๔๙,๒๖๒	๔๙,๒๖๒	๑๗๒,๐๕๗	๓.๕

ที่มา ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘

ผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ปี 2566/67 ตามที่ดัดแปลง
ผ่านระบบ ทบค. และแอปพลิเคชัน DOAE Farmbook
(วันที่เก็บเกี่ยว 1 ตุลาคม 2566 - 30 กันยายน 2567)
วันที่ตัดยอดข้อมูล 12 กุมภาพันธ์ 2568

อำเภอ/ตำบล	บันทึก(รวม)			บันทึกจาก ทบค			บันทึกจาก farmbook			จัดชุดตรวจสอบ			ผ่านการตรวจสอบ		
	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
ป่าหน่จรงค์	3,077	4,909	49,335.24	3,071	4,900	49,278.74	8	9	56.50	3,072	4,902	49,276.99	3,069	4,897	49,262.74
บ้านขวน	829	1,309	13,401.80	827	1,306	13,395.55	2	3	6.25	829	1,309	13,401.80	827	1,306	13,395.55
บ้านเพชร	295	408	2,974.13	295	408	2,974.13	0	0	0.0	295	408	2,974.13	295	408	2,974.13
บ้านดาล	115	163	827.00	115	163	827.00	0	0	0.0	115	163	827.00	115	163	827.00
หัวทะเล	371	514	3,859.33	370	513	3,855.33	1	1	4.00	371	514	3,859.33	370	513	3,855.33
โคกเจริญ	249	362	3,083.50	249	362	3,083.50	0	0	0.0	249	362	3,083.50	249	362	3,083.50
เกาะมะนาว	421	687	6,599.40	421	687	6,599.40	0	0	0.0	421	687	6,599.40	421	687	6,599.40
โคกเพชรพัฒนา	918	1,466	18,590.08	915	1,461	18,543.83	5	5	46.25	913	1,459	18,531.83	912	1,458	18,527.83

ภาพที่ ๑๙ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอป่าหน่จรงค์ จังหวัดชัยภูมิ
(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอและบรรยายละเอียดในแต่ละหัวข้อด้วย)

- (๑) การใช้พันธุ์ดีต้านทานโรคใบด่างมันสำปะหลัง
- (๒) การเตรียมดิน ไถระเบิดดินดาน
- (๓) การปลูก
- (๔) ระบบการให้น้ำ แบบระบบน้ำหยด
- (๕) การดูแลรักษา
- (๖) การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- (๗) การเก็บเกี่ยว
- (๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว
- (๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูแบบผสมผสาน IPM

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอป่าหน่จรงค์ มีการปลูกมันสำปะหลัง ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มันสำปะหลัง						△						
				▽								

สัญลักษณ์ ↔ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๒๐ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลังในอำเภอป่าหน่จรงค์ จังหวัดชัยภูมิ
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอป่าหน่จรงค์, พ.ศ.๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง โดยมีต้นทุนต่อไร่ เป็นเงิน ๖,๕๕๐ บาท
ตารางที่ ๒๘ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๗ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

กิจกรรม	ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
ค่าพันธุ์/ท่อนพันธุ์	๕๐๐	๕๐๐ ต้น/ไร่
ค่าเตรียมดิน (ค่าไถ)	๙๐๐	
ค่าปุ๋ย		
- ๑๖-๘-๘	๘๕๐	๑ กระสอบ/ไร่
- ๒๗-๑๒-๖	๕๔๐	๐.๕ กระสอบ/ไร่
- ๐-๐-๖๐	๕๕๐	๐.๕ กระสอบ/ไร่
ค่ายากำจัดวัชพืช	๓๒๐	
ค่าแรง		
- ปลูก	๑๐๐	
- ใส่ปุ๋ย	๒๐๐	
- ฉีดสารกำจัดวัชพืช	๒๗๐	
ค่าเก็บเกี่ยว/ขนส่ง		
- เก็บเกี่ยว	๑,๐๐๐	คนงาน ๔ คน
- ไถ	๒๐๐	
- ขนส่งไปขาย/ยกใส่รถ	๑,๐๐๐	
อื่น ๆ	๑๒๐	
รวมทั้งหมด	๖,๕๕๐	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, พ.ศ.๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

จำหน่ายมันสำปะหลังให้กับโรงงาน

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีโรงงานแปรรูป รวม ๓ แห่ง

(๑) บริษัท สยามควอลิตี้สตาร์ช จำกัด (โรงแป้ง)

(๒) บริษัท ตงจิต สตาร์ช จำกัด (โรงแป้ง)

(๓) บริษัท พูลอุดม จำกัด (ลานมัน)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านการผลิตมันสำปะหลัง ที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๒ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิตที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๒๙ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมันสำปะหลัง อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายชนินทร์ สาตะสิน	๘	โคกเพชรพัฒนา	บำเหน็จณรงค์	๒๕๖๔	มันสำปะหลัง
๒	นายประทีป แถมจำรัส	๘	บ้านเพชร	บำเหน็จณรงค์	๒๕๖๖	มันสำปะหลัง

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า อ้อยโรงงาน

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

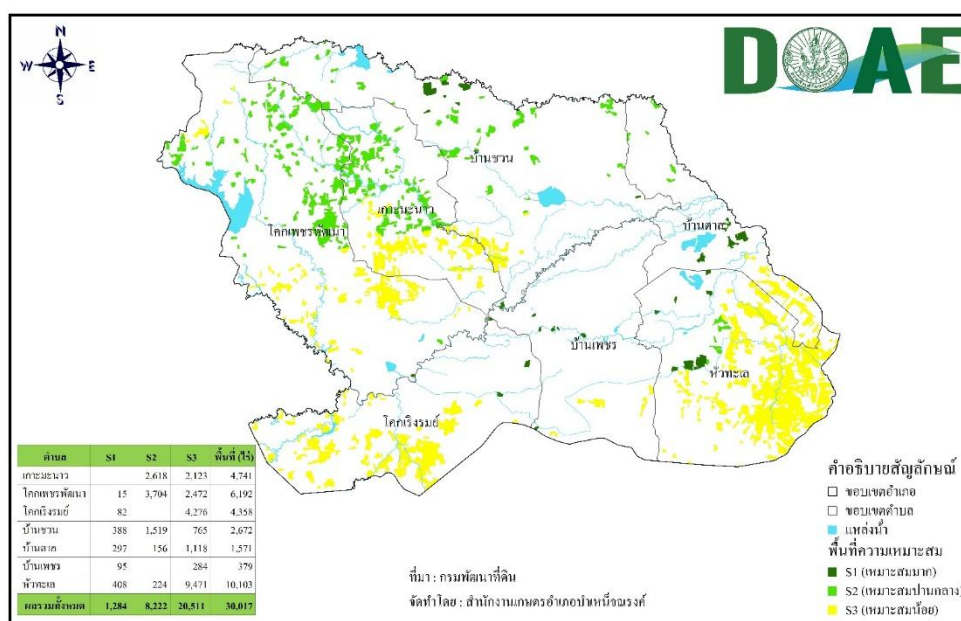
อำเภอบำเหน็จณรงค์มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกอ้อยทั้งหมด ๓๐,๐๑๗ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑,๒๘๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๒๘ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๘,๒๒๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓๙ และพื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๒๐,๕๑๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๓๓

ตารางที่ ๓๐ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูก ๓๐,๐๑๗ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอบำเหน็จณรงค์	๑,๒๘๔	๘,๒๒๒	๒๐,๕๑๑	๐	๓๐,๐๑๗

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๕

แผนที่แสดงขอบเขตพื้นที่ความเหมาะสมสำหรับปลูกอ้อย อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ภาพที่ ๒๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอบำเหน็จณรงค์

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีพื้นที่การปลูกอ้อยโรงงาน จำนวน ๒๖,๕๐๐ ไร่ ๑,๘๒๘ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลหัวทะเล จำนวน ๗,๕๙๗ ไร่ จำนวน ๔๖๑ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลเกาะมะนาว จำนวน ๕,๑๔๕ ไร่ จำนวน ๓๕๖ ครัวเรือน และตำบลโคกเพชรพัฒนา จำนวน ๔,๙๐๕ ไร่ จำนวน ๓๓๘ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๑ แสดงปริมาณการปลูกอ้อย อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
บ้านขวน	๒๖๔	๓,๓๑๐	๓,๓๑๐		๑๕
บ้านเพชร	๕๖	๔๖๒	๔๖๒		๑๕
บ้านตาล	๑๒๕	๑,๒๙๑	๑,๒๙๑		๑๕
หัวทะเล	๔๖๑	๗,๕๙๗	๗,๕๙๗		๑๕
โคกเจริญ	๒๘๑	๓,๗๘๘	๓,๗๘๘		๑๕
เกาะมะนาว	๓๕๖	๕,๑๔๕	๕,๑๔๕		๑๕
โคกเพชรพัฒนา	๓๓๘	๔,๙๐๕	๔,๙๐๕		๑๕
รวม	๑,๘๒๘	๒๖,๕๐๐	๒๖,๕๐๐		๑๕

ที่มา ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘

ผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงาน ตามที่ดัดแปลง ปี 2566/67
วันที่ตัดยอดข้อมูล 12 กุมภาพันธ์ 2568

อำเภอ/ตำบล	บันทึก(รวม)			บันทึกจาก ทบค			บันทึกจาก farmbook			จัดชุดตรวจสอบ			ผ่านการตรวจสอบ		
	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)	ครัวเรือน	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
อำเภอ/ตำบล	1,828	3,063	26,500.28	1,822	3,046	26,337.03	9	17	163.25	1,825	3,060	26,471.28	1,821	3,049	26,340.78
บ้านขวน	264	382	3,310.92	264	382	3,310.92	0	0	0.0	264	382	3,310.92	263	380	3,290.92
บ้านเพชร	56	72	462.50	56	72	462.50	0	0	0.0	56	72	462.50	56	72	462.50
บ้านตาล	125	190	1,291.09	125	190	1,291.09	0	0	0.0	125	190	1,291.09	125	190	1,291.09
หัวทะเล	461	842	7,597.50	459	835	7,511.00	3	7	86.50	461	842	7,597.50	458	833	7,487.00
โคกเจริญ	281	483	3,788.25	281	482	3,776.25	1	1	12.00	281	483	3,788.25	281	483	3,788.25
เกาะมะนาว	356	600	5,145.00	356	600	5,145.00	0	0	0.0	356	600	5,145.00	356	600	5,145.00
โคกเพชรพัฒนา	338	494	4,905.03	334	485	4,840.28	5	9	64.75	335	491	4,876.03	335	491	4,876.03

ภาพที่ ๒๒ แสดงปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ
(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง, กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอและระบุรายละเอียดในแต่ละหัวข้อด้วย)

- (๑) การใช้พันธุ์ดี
- (๒) การเตรียมดิน ไถระเบิดดินดาน
- (๓) การปลูกแบบเว้นระยะห่าง

- (๔) ระบบการให้น้ำ แบบระบบน้ำหยด
 (๕) การดูแลรักษา
 (๖) การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
 (๗) การเก็บเกี่ยว
 (๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว
 (๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูแบบผสมผสาน IPM

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอบำเหน็จณรงค์ มีการปลูกมันสำปะหลัง ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
อ้อยโรงงาน				△ ▽								

สัญลักษณ์ ↔ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ↔ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๒๓ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกอ้อยโรงงานในอำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ
 (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, พ.ศ.๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน โดยมีต้นทุนต่อไร่ เป็นเงิน ๑๐,๘๐๕ บาท

ตารางที่ ๓๒ แสดงต้นทุนการผลิตอ้อยโรงงาน ปี ๒๕๖๗ อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

กิจกรรม	ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
ค่าเช่าที่ดิน	๒,๐๐๐	
ค่าพันธุ์/ท่อนพันธุ์	๒,๐๐๐	
ค่าเตรียมดิน (ค่าไถ)	๑,๒๐๐	
ค่าปุ๋ย (๒๗-๑๒-๖)	๒,๔๐๐	
ค่ายากำจัดวัชพืช	๔๕๕	
ค่าแรง		
- ปลูก	๑,๐๐๐	
- รดน้ำ	๑,๒๐๐	
- ใส่ปุ๋ย	๒๐๐	
- ฉีดสารกำจัดวัชพืช	๓๐๐	
ค่าน้ำมัน	๕๐	
รวมทั้งหมด	๑๐,๘๐๕	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, พ.ศ.๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

จำหน่ายอ้อยโรงงานให้กับโรงงานน้ำตาล

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีโรงงานน้ำตาล รวม ๑ แห่ง

(๑) บริษัท น้ำตาลระยอง จำกัด (โรงงานน้ำตาล)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอบำเหน็จณรงค์ มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านการผลิตอ้อยโรงงาน ที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๓ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิตที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตอ้อยโรงงาน อำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายก่อ เทียวประสงค์	๓	โคกเพชรพัฒนา	บำเหน็จณรงค์	๒๕๕๙	อ้อยโรงงาน
๒	นายสมชาย แสงสุวรรณ	๕	หัวทะเล	บำเหน็จณรงค์	๒๕๖๓	อ้อยโรงงาน
๓	นายปริญญา โมงปรานีต	๙	บ้านตาล	บำเหน็จณรงค์	๒๕๖๘	อ้อยโรงงาน

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบำเหน็จณรงค์, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๓๔ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ๑. ต้นทุนการผลิต ๒. ราคาผลผลิต ๓. แหล่งรับซื้อผลผลิต	๑. ต้นทุนการผลิตสูง ๒. ราคาผลผลิตตกต่ำ ๓. อยู่ห่างไกลแหล่งซื้อ-ขาย ๔. ขาดแคลนแหล่งเงินทุน ๕. ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ๖. การระบาดของโรคและแมลง	๑. ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก เศษวัสดุจากธรรมชาติในการบำรุงดิน ๒. สร้างตลาดแบบขายตรง (ขายสินค้าจากผู้ผลิตไปยังผู้ซื้อโดยตรง) ๓. เลือกขายสินค้าให้กับจุดรับซื้อที่ใกล้ หรือรวมตัวกันเพื่อต่อรองกับแหล่งรับซื้อ ๔. ให้ความรู้ด้านการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกวิธี ๕. แปรรูปสินค้า เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น การผลิตมันเส้น แทนการจำหน่ายมันสด	ทุกหมู่บ้าน	ทุกหมู่บ้าน
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. การรวมกลุ่ม	๑. ขาดการรวมกลุ่มของเกษตรกร, สถาบันเกษตรกร ๒. กลุ่มไม่มีความต่อเนื่อง ขาดความเข้มแข็ง สามัคคีภายในกลุ่ม ๓. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ	๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรมีการจัดตั้งกลุ่ม ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ในการรวมกลุ่มสมาชิก เช่น อำนาจในการต่อรองราคา ๒. จัดหากิจกรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็ง และสามัคคีภายในกลุ่ม ๓. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อทดแทนเกษตรกรรุ่นเก่า	ทุกหมู่บ้าน	ทุกหมู่บ้าน

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์ ๑. การแปรรูปผลิตภัณฑ์ ๒. การออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	๑. ขาดความรู้ด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ๒. ขาดความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	๑. ศึกษานวัตกรรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ จากสถาบันการศึกษาในพื้นที่หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ	ทุกหมู่บ้าน	ทุกหมู่บ้าน

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของอำเภอบำเหน็จณรงค์

ตารางที่ ๓๕ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strengths : S) ๑. มีฐานการผลิตภาคการเกษตรขนาดใหญ่ ๒. มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่เพียงพอต่อการทำการเกษตร ๓. มีการคมนาคมขนส่งสะดวก ๔. สภาพสังคมไม่มีความขัดแย้งรุนแรง	จุดอ่อน (Weaknesses : W) ๑. ขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งของเกษตรกร ๒. ขาดความรู้เรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ๓. แรงงานภาคการเกษตรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแรงงานที่มีอายุมาก ๔. บางพื้นที่ยังประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ และปัญหากัญแล้ง
โอกาส (Opportunities : O) ๑. มีแหล่งรับซื้อผลผลิตมาก ๒. มีหน่วยงานราชการให้ความรู้ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ บำเหน็จณรงค์ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน ๓. มีสถาบันการศึกษาในพื้นที่ช่วยให้ความรู้เรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ๔. พื้นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การเพาะปลูก	SO กลยุทธ์เชิงรุก ๑. การเพิ่มปริมาณการผลิตสินค้าทางการเกษตร (S๑+O๒) ๒. แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า (S๑+O๓) ๓. การจัดรูปที่ดินในพื้นที่ให้เหมาะสม (S๑+O๒)	WO กลยุทธ์เชิงแก้ไข ๑. การรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (W๑+O๓)
ภาวะคุกคาม (Threats : T) ๑. ราคาผลผลิตผันแปร ไม่คงที่ ๒. บางพื้นที่มีน้ำท่วมขัง ๓. โรค แมลง ศัตรูพืช	ST กลยุทธ์ป้องกัน ๑. สร้างตลาดแบบขายตรง (ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง) (S๑+T๑) ๒. สร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน (S๑+T๒)	WT กลยุทธ์เชิงรับ ๑. รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างอาชีพเสริม เช่น การปลูกพืชอายุสั้น (W๑+T๒)

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้
กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ การเพิ่มปริมาณการผลิตสินค้าทางการเกษตร

๑.๒ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

๑.๓ การจัดรูปที่ดินในพื้นที่ให้เหมาะสม

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ การรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ การสร้างตลาดแบบขายตรง

๓.๒ การสร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ การรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างอาชีพเสริม

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๑.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้จากการทำการเกษตร

เพิ่มขึ้น

- เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งผลิตพันธุ์พืชไว้ในท้องถิ่น

- เพื่อให้เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพใน

การทำการเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพ และยกระดับคุณภาพการผลิตข้าว

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

๑.๑.๒ อ้อยโรงงาน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้จากการทำการเกษตร

เพิ่มขึ้น

- เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งผลิตพันธุ์พืชไว้ในท้องถิ่น

- เพื่อให้เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

ในการทำการเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร

โครงการที่ ๑ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

๑.๑.๓ มันสำปะหลัง

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

- เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้จากการทำการเกษตร

เพิ่มขึ้น

- เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งผลิตพันธุ์พืชไว้ในท้องถิ่น

- เพื่อให้เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพใน

การทำการเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร

โครงการที่ ๑ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการกำจัดโรคใบด่างมันสำปะหลัง

๑.๑.๔ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

-เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้จากการทำการเกษตรเพิ่มขึ้น

-เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งผลิตพันธุ์พืชไว้ในท้องถิ่น

-เพื่อให้เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำ

การเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร

โครงการที่ ๑ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการป้องกันและกำจัดหนอนกระทู้

ข้าวโพดลายจุด

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ YSF

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

-เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความสามารถ พึ่งพาตนเองได้ มีการดำเนิน

กิจการอย่างต่อเนื่อง และมีรายได้เพิ่มขึ้น

-เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อ

เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ

-เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ ทดแทนเกษตรกรรุ่นเก่า เข้าสู่ภาคการเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน(วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาเยาวชนภาคเกษตรให้มีความรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer

๑.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

-เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความสามารถ พึ่งพาตนเองได้ มีการดำเนิน

กิจการอย่างต่อเนื่อง และมีรายได้เพิ่มขึ้น

-เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อ

เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ

-เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีความรู้เข้าสู่ภาคการเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน(วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

๑.๒.๓ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ/

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความรู้ความสามารถ พึ่งพาตนเองได้ มีการดำเนิน
กิจการอย่างต่อเนื่อง และมีรายได้เพิ่มขึ้น

- เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไป
ปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ

- เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ ทดแทนเกษตรกรรุ่นเก่า เข้าสู่ภาคการเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน(วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพ

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

๑.๒.๔ แปลงใหญ่

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้จากการทำการเกษตร
เพิ่มขึ้น

- เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งผลิตพันธุ์พืชไว้ใช้ในท้องถิ่น

- เพื่อให้เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

ในการทำการเกษตร

- เพื่อให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและเกิดอำนาจการต่อรองราคาขายผลผลิต

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน(วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร

โครงการที่ ๑ โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการกำจัดโรคใบด่างมันสำปะหลัง

๑.๒.๕ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้จากการทำการเกษตร
เพิ่มขึ้น

- เพื่อให้ศูนย์เป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในชุมชน

- เพื่อให้เกษตรกรได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพใน

การทำการเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน(วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์สร้างองค์ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยี

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

(ศพก.)

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกให้แก่เกษตรกรในการไม่เผาเศษวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรในไร่นา และรณรงค์ให้มีการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์การเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน และอนุรักษ์ดิน

โครงการที่ ๑ โครงการรณรงค์ลดการเผาเศษวัสดุการเกษตรในไร่นา

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการไถระเบิดดินดาน

โครงการที่ ๓ โครงการผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

โครงการที่ ๔ โครงการส่งเสริมการผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์

๑.๓.๒ แหล่งน้ำ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้ในการผลิตสินค้าเกษตรได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการขุดสระน้ำขนาดเล็ก

โครงการที่ ๒ โครงการฝายเก็บกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตร

ตารางสรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ตำบล เป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	งาน	งบม.	
การแปรรูป ผลผลิต และพัฒนา ผลิตภัณฑ์	๑. โครงการส่งเสริมและ พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจ ชุมชน		๑๐	ต.บ้านเพชร	อบรมและ สนับสนุน บรรจุภัณฑ์					๑	๘,๕๐๐					
	๒. โครงการพัฒนาบรรจุ ภัณฑ์ แปรรูปข้าว		๒ กลุ่ม	๑.วสข.กลุ่มพืช สมุนไพรลูกพระ ฤทธิ์ ๒.กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรบ้านหัว บึง	๑.อบรม ๒.ศึกษาดูงาน ๓.สนับสนุน บรรจุภัณฑ์					๒	๘๐,๐๐๐					

บรรณานุกรม

กรมการปกครอง. ๒๕๖๘. ระบบสถิติทางการทะเบียน แหล่งที่มา:

https://stat.bora.dopa.go.th/new_stat/webPage/statByYear.php

กระทรวงคมนาคม. ชั้นข้อมูลเส้นทางถนน (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์ google map)

กรมพัฒนาที่ดิน. ชั้นข้อมูลชุดดิน (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมพัฒนาที่ดิน. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมพัฒนาที่ดิน. ระดับความเหมาะสมของพื้นที่ (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๘. ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร

แหล่งที่มา: <https://production.doae.go.th/>

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๘. ระบบทะเบียนเกษตรกร

แหล่งที่มา: <http://farmer.doae.go.th/farmer/home/>

สถานีอุตุนิยมวิทยาชัยภูมิ กรมอุตุนิยมวิทยา สถิติน้ำฝนที่วัดโดยสถานีอุตุนิยมวิทยาชัยภูมิ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. ๒๕๖๖. ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ชัยภูมิ

แหล่งที่มา: http://www.chaiyaphum.go.th/page_about/about๔.php

ภาคผนวก

ชื่อโครงการพัฒนาศักยภาพพื้นที่จำหน่ายสินค้าชุมชน “ตลาดเมืองด่านชวน” เพื่อยกระดับเศรษฐกิจวิสาหกิจชุมชน

๑. หลักการและเหตุผล

-วิสาหกิจชุมชนเป็นกลไกสำคัญในการสร้างรายได้และการจ้างงานในระดับท้องถิ่นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีบทบาทในการสร้างอาชีพ สร้างผลิตภัณฑ์ และยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน แต่ยังคงขาดช่องทางการจำหน่ายที่มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอ

-ตลาดเมืองด่านชวน เป็นศูนย์กลางของสินค้าชุมชนที่มีศักยภาพสถานที่ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสมและมีความพร้อมในการพัฒนาเป็นศูนย์การค้าสินค้าชุมชน แต่ยังคงขาดการจัดระบบและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการตลาด

-การพัฒนาพื้นที่จำหน่ายจะช่วยเพิ่มมูลค่าและความน่าสนใจของสินค้าชุมชนผ่านการจัดระเบียบพื้นที่ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ ชุมร้านค้า ระบบไฟฟ้า แสงสว่าง และสิ่งอำนวยความสะดวกจะช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของสินค้าชุมชน

-การส่งเสริมตลาดชุมชนเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากอย่างยั่งยืนส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น กระตุ้นการหมุนเวียนของเงินภายในชุมชน สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และลดการย้ายถิ่นฐานของแรงงาน

-โครงการนี้สอดคล้องกับนโยบายของภาครัฐ เช่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก การส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง การยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน และการพัฒนาตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาพื้นที่จำหน่ายสินค้าชุมชน ณ ตลาดเมืองด่านชวน ให้มีความเหมาะสม สะอาด และเป็นระเบียบโดยการปรับปรุงภูมิทัศน์ ชุมร้านค้า ป้ายแสดงสินค้า และสิ่งอำนวยความสะดวก

๒. เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายและโอกาสทางการตลาดให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมให้มีพื้นที่ว่างจำหน่ายสินค้าอย่างต่อเนื่อง และดึงดูดผู้บริโภครทั้งในและนอกพื้นที่

๓. เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและประชาชนในพื้นที่ด้วยการกระตุ้นยอดขาย กระตุ้นการท่องเที่ยว และสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจในชุมชน

๔. เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจฐานราก โดยใช้กลไกตลาดชุมชนในการผลักดันสินค้าท้องถิ่นสู่ตลาดในวงกว้าง

๕. เพื่อส่งเสริมความร่วมมือของคนในชุมชนในการบริหารจัดการตลาดร่วมกัน กระตุ้นจิตสำนึกความเป็นเจ้าของ พัฒนาทักษะด้านการจัดการและการบริการแก่สมาชิก

๓. เป้าหมาย

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพืชสมุนไพรลูกพระฤทธิ ต.บ้านชวน อ.บำเหน็จณรงค์ จ.ชัยภูมิ

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเมืองด่านชวน ต.บ้านชวน อ.บำเหน็จณรงค์ จ.ชัยภูมิ

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตุลาคม ๒๕๖๘ - มีนาคม ๒๕๖๙

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ต.บ้านชวน อ.บำเหน็จณรงค์ จ.ชัยภูมิ

๖. กิจกรรม

การพัฒนาพื้นที่จำหน่ายจะช่วยเพิ่มมูลค่าและความน่าสนใจของสินค้าชุมชนผ่านการจัดระเบียบพื้นที่ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ ชุมร้านค้า ระบบไฟฟ้า แสงสว่าง และสิ่งอำนวยความสะดวก จะช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของสินค้าชุมชน

๗. วิธีการดำเนินงาน

๑. ประชุมคณะกรรมการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการดำเนินโครงการ กำหนดขอบเขตงาน งบประมาณ ระยะเวลา และบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย
๒. สำรวจและประเมินพื้นที่ตลาดเมืองด่านชนเพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และความต้องการปรับปรุง เช่น พื้นที่ขายสินค้า ป้ายประชาสัมพันธ์ ระบบไฟฟ้าและน้ำ
๓. ออกแบบการปรับปรุงและจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่จำหน่ายสินค้า เช่น การจัดระเบียบร้านค้า ปรับปรุงภูมิทัศน์ จัดทำซุ้มจำหน่ายสินค้า ป้ายแสดงข้อมูล และมุมส่งเสริมการขาย
๔. ดำเนินการปรับปรุงพื้นที่ตามแผนที่กำหนด เช่น ก่อสร้าง ปรับปรุง ทำความสะอาด ติดตั้งอุปกรณ์ หรือ สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น
๕. จัดฝึกอบรมหรือให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การจัดตกแต่งร้าน การให้บริการลูกค้า และเทคนิคการขาย
๖. จัดกิจกรรมเปิดตัวหรือประชาสัมพันธ์ตลาดชุมชนรูปแบบใหม่ เช่น การจัดงานตลาดนัดของดีเมืองด่านชน งานส่งเสริมสินค้าชุมชน หรือเปิดพื้นที่ทดลองจำหน่ายสินค้า
๗. ติดตาม ประเมินผล และสรุปรายงานผลการดำเนินโครงการ เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงการดำเนินงาน ในระยะต่อไป และเป็นแนวทางในการพัฒนาโครงการอื่นในอนาคต

๘. งบประมาณ

๒๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. พื้นที่ตลาดเมืองด่านชนได้รับการปรับปรุงให้สะอาด เป็นระเบียบ และเหมาะสมต่อการจำหน่ายสินค้า
๒. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีพื้นที่จำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้น และมีโอกาสเข้าถึงผู้บริโภคมากขึ้น
๓. ภาพลักษณ์ของตลาดและผลิตภัณฑ์ชุมชนดีขึ้น ดึงดูดผู้ซื้อและนักท่องเที่ยวให้มาใช้บริการ
๔. รายได้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและประชาชนในพื้นที่เพิ่มขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม
๕. เกิดความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในการบริหารจัดการตลาดอย่างยั่งยืน
๖. สมาชิกได้รับความรู้ด้านการขาย การจัดร้าน และการประชาสัมพันธ์สินค้า เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

หมายเหตุ

การตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล พิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. ต้องเป็นไปตามแบบฟอร์มแผนพัฒนาการเกษตรฯ ตามแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒ ที่แนบมาพร้อมหนังสือแจ้งจังหวัด
๒. ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล
๓. การแสดงอ้างอิงแหล่งที่มาของแต่ละข้อมูล
๔. นอกจากการบรรยายเนื้อหาแล้วต้องมีตาราง กราฟหรือแผนที่ประกอบตามแบบฟอร์มรายงาน